

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, félév 5 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal, Heák-lőr 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazás szerinti.

Hogy kell élnünk aratásig?

Igy tél utolján, tavasz kezdetén, még békeidőben is meglehetősen nehéz gondot okozott az az, hogy minden évben visszakérülő töprengő kérdés: Hogy leszünk ki újig?

Mennyivel aggodalomkeltőbb ez a fel-sóhajtás most, mikor a megszokott, rendes szűk állapoton felül még a háborús időkkel mindenha együttjáró inséges napok réme is ijesztget bennünket.

Pedig hát nem kell megijednünk. Ahogyan kiteleltünk eddig — bátran kimondhatjuk minden nagyobb nyomorúság nélkül: — azonkeppen merjük állítani, hogy Isten segítségével, ha nem is zsiros nagy jólétben, de éhség, koplás nélkül kibíratjuk aratásig, ha magunk is úgy akarjuk; ha mindenki akarja, ha minden itthonmaradt ember a nap minden óráján ehhez a szigorú parancshoz igazodik: Ezt az országot, ennek az országnak a népet sem időjárásnak, sem semmiféle ellenségnek kihatátnia nem szabad! Ebben az országban nem veszhet ehen senki. Ebben az országban meg kell hogy legyen mindenkinek a maga mindennapi kenyere. Nem sok, csak éppen mennyi szü-

kösen elég. Minden etkezéshez egy-egy kárjéka.

Ahogy hadbavonult véreinknek csak egy jelszavuk van: „Győznünk kell!” és Hindenburg, e minden idők legnagyobb hadvezére, bizvást állítja, hogy győzünk is, mert nekünk jobb az idegrendszerünk mint az ellenségeinkké: ugyanugy az itthonmaradt dolgozó népek pedig szintén arra legyen gondja, hogy a megélhetés tépelődéseitől senki, se maga, se más, el ne vesztse a fejét. Mindenki akarjon élni s akarja, hogy a szomszédja is éljen. Tehát csak akarat kell. Nagyon erős akarat. Segítse mindenki egy a mását, hogy mindenkinek legyen a mindennapi kenyere. Hogyan kell ezt akarni?

Erre is Hindenburg vezér acélidegzettü németeitől vehetünk példát

A németek törvénnyel, hatósági és társadalmi intézkedésekkel rákényszerítik önmagukat a szigorú takarékosagra, beosztják a készleteket úgy, hogy akinek merőben üres is a kamarája. Németországban még ez sem fog ehezni. Lesz mindenkinek kenyere. Bizony nem fehé, de lesz.

Bejárta a német sajtót mostanában egy

csudálatos szép írásmű, mely valóságos himnusz, tizparancsolata és kiskatéja ennek a zordon, katonás [kiáltásnak: Muszáj kenyérnek lenni!

Kivonatossan így szól emez írás:

Németország (mondhatjuk Magyarországot is) egy egész ellenséges világgal áll szemben, amely meg akarja őt semmisíteni. Diadalmas dicső seregeinket nem tudja leteperni. Hát, mint egy osztrómlott, várat, ki akar bennünket éhezteni. Ez sem fog neki sikerülni.

Miért nem? Azért, mert elég kenyér meg van az országban, hogy aratásig kibírja a lakosság. Csak nem szabad prédálni, pazarolni.

Ne éssétek marháitokat a kenyérnek gyümölcésével.

Takarékoskodjatok a kenyérről, hogy ellenségeink kaján reménye szegyénné váljon.

Legyetek tiszteltetl a mindennapi kenyér iránt. Akkor mindig lesz belőle nektek, akármeddig is tart is a háború. Erre neveljétek gyermekeiteket.

Ne vessetek meg egy darab kenyeret sem azért, mert már nem friss. Ne szelje-

Elike halálára.

Mathea Károly barátomnak.

Nehéz betegség körágyhoz köztit,
Itt hánykódom kín s kötség-köztit,
Folyogást alig remélhetek —
Érzem, beteg vagyok, nagyon beteg.
Ha tostem a kört el nem viseli,
Majd elmegyek utánad, kis Eli.

Bár nem láttalak a ravatalon,
Hiszem, hogy a halálos fájdalom
Órök mosolyod' nem törölte le
S bár szüld szeme könnyel volt tele,
Te szép, derűt mosollyal hagytad itt
A földi lét kínzó fájdalmait.

— S megyünk tovább! Kis sírhalmok körül
Új sírhalmok haligató rendezte gyűl.
A kiknek a nagy hallgatása: gyász.
De jön majd sok-sok virágfakadás,
Uj znyár követi az avult tolet
S idők multával a szív beheged.

Hogy rövid életben okos vald,
Épp ily okosnak látott a halál.

Minek szüredni? Fanteméért talán?

Hiszen az élet durva és kaján;
A végélt itt ugy sem található —
Te is tudod — új menyországkó...

Irigylem téled az örök mosolyt
Mely arconásaid között honolt.
Őh hánynak csak a könnyből jut elég
S kiből, bánatból egész keverék.
A mit te ültél, lelted játsza,
Te nem születél csak mosolygásta...

II.

Mit nyertél volna, hogyha felnevelt
Izmos legényként a harotérré mégy,
Hogy majd a késő nemzedék előtt
Hadi-erények példaképe légy?
Hogy odavidd szép ifju életed,
Hol a pusztulás lángja lobbanik,
A hol az embermészárszék dühöng
Kora estétől késő hajnalig?

Tán könnyebb volna jó apád szíve
Ki téged mindig úgy becsőgetett,
Ha azt tudná, hogy temetetlenül
Szaporított ama szászereket,

Kiket szüldi szív hiába vár

S nem öl aoha több testvéri kar? — —
Hová lettek? ... Talán felelre ra
Egy világot felforgató vihar...

Jobb volt neked így! Így a rózsaszín
Gyermekmosolygásával tűnt el;
Halottnak amugy se lennél nagyobb
S siratottabb így sem vagy semmitvel.
Virághullás se se oly szomorú
Mint hogyha a tölgy derékba török —
Rózsát nevelhet még a rózsásó,
Am a tölgyet hiába öntözik!

... Ha most körágyamból a sírhalm
Fogadott von' magába engemet,
Ilyesmírel meséltem volna én
Neked, amott a nagy felhők felett.
Es az a te okos lelked tudom
Felérené meséim igazát:
Hogy boldogságot semmi más seha,
De egy derus, boldog halál, az ad!

1915. II. 17.

Nagy Lajos.

tek egy karéjjal se többet a kenyérből, mint amennyit éppen enni akartok.

Gondolatok mindig katonáinkra, akik sokszor az őrhelyen vagy a lövészekben boldogok volnának, ha tarisznyájukban volna a ti elprédált kenyérdarabkátok.

Egyék mindenki hadikenyeret, éppen úgy láplál és éppen úgy jól lehet vele lakni, mint a másikkal.

A krumplit mindig hámozatlanul héjában főzzétek. Ezzel sokat spóroltok. Az előzőleg nyersen hámozott krumpliból sok enni-
való rész elpocsékolódik.

Ne dobjátok szemétre az ételhulladékokat. Gyűjtsétek össze, jó lesz takarmánynak. Ha magatoknak nincs lábásjóságotok; adjátok a takarmányanyagot annak, akinek van.

Ezek a legprózaibb dologról, itt-ott szinte költői lendülettel megirt gyakorlati tanácsok, kell, hogy Magyarországnak népeinknek minden rétegében elterjedjenek s e kemoly nagy időkben mindenkinek szinte vére-
re oltódnának.

Ezekhez az érebevési és minden iskolában megtanítani való szavakhoz, mi, a mi speciális viszonyainkhoz képest még a következő jóindulatu tanácsokat fűggesztjük:

Szoktassa mindenki magát és családját a kucorikolással használatához. Ebből is lehet isletés éltel főzni. Csak tudni kell a módját. Gazdaszasszonyaink tanulják el egymástól a készítés titkait.

Lélekbe írott törvény legyen, hogy gabonát a forgalomtól elvonni: hazaárulás!
Jó, ha egyes tehetősebb vagy előrelá-

tóbb családok még kellő időben zsákszámba raktározta el lisztet élelőkamráikban. Ámde akiknek ilyen lisztirtalékjaik vannak, ne kövessék el azt a kaptasságot és lelkiismeretlenséget, hogy bár odahaza van elegendő lisztkészletük, mégis a boltokban vásárolnak.

Ezzel, hogy nem az otthon való lisztet használják, csökkentik a forgalomban lévő mennyiséget s valóságos kivészik a szegényebb nép szájából a kenyeret, akik kizárólag csakis a boltokban való vásárlásra vannak utalva.

Ne csak az imádság tartson tehát fenn minket, hogy add meg Uram a mindennapi kenyerünket, hanem erős akarattal magunk is arra törekedjünk, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere.

Ilyenkeppen minden tömegesség nélkül meg fogunk élni aratásig.

— **Új fegyvertalálvány.** Egy Rotterdam-ban telepedett német embert a semlegesség megsértésével vádoltak, mert egy hollandi földalával egy új fegyvertalálvány megvételéről tárgyalt. Egy gyakorlatilag kipróbált és kitűnően talált új puskaról van szó, a mely egymásután nyolc lövést ad le, a nélkül, hogy rajta barmit is nyitni vagy zárai kellene.

— **Elmaradnak a választói vizsgák.** A választás- és közoktatási miniszter a vármegyék törvényhatóságaihoz leiratot intézett melyben arról értesíti a közigazgatási bizottságokat, hogy az idén a választói jogosultsághoz szükséges írás olvasás vizsgák elmaradnak. Az intézkedés megokolásként azt mondja a leirat, hogy tekintettel arra a körülményre, hogy a törvény értelmében a most első ízben készülő névjegyzékek érvényesnek nemcsak a jelen év hátralévő részére, hanem a következő évre is, a folyó éven az új összeírás, illetve a névjegyzék kiigazítása egyáltalában nem foganatosítottatik az írás olvasás vizsgák az éven szükségesletlenek.

mennyitöknek egy és ugyanaz a gondolatunk lett volna... Szó sem hagyta el az ajtunkat.

Félora múltán már kényelmesen el voltunk kivezve. Nekem a kastély jobb szárnyán jutott egy kisebb szoba, amelyben látszott, hogy régen-nem használhattak.

Sohogy sem akartam találni az álmom. Eloltottam a bronz petróleum lámpát. Az ablaka könyököltem és kinéztem a kastély parkjába. Kicsitottit vágyakozások onnantól fölem. Ezer gondolat kísérte tőlem, a különös éjszakában. Lengyel levégő... habaridgen főiri kastély, sápadt, szörlemez lengyel asszonyok... a nemes raju-ék minden charme-jával... Azután eszembe jutott az én szöke asszonyom, aki olyan nagyon hasonlít ehhez a másik asszonyhoz, akinek most a vendége volam. D... i, D... i, miszlikta bele a szivem az éjszaka esendjébe.

Az este leszálott ködöt mintha elfújtak volna, a hold nappali világosságot küldött a vidékre. A százasod fákna minden ága élesen vált ki a tiszta világításban. Reggel három órára járt az idő, amikor legedesebben alszanak az emberek, amikor legfeszibb a esend. Az apróztott kavicsok megcsordultak az órág lépései alatt amint szabályos egymásutánban jartotta be őket.

Valami ismeretlen erő sarkalt. Kinyitottam az ablakot, hogy szétnézzek egy pillanatra.

Vizskaplatu a tejemet... még időjében.

H I R E K.

A százeves piarista.

Matusik János, a budapesti piarista-rendház tagja, február 24-én töltötte be életének századi évét. Matusik, a ki nemcsak a piarista-rend legöregebb tagja, hanem valószínűleg az egész magyar pap-ságnak is neozora, 1815 február 24-én született (Tatán Középkolai tanulmányait szülővárosában kezdte, majd Szekesfehervárott folytatta, 1834-ben Trencsénben belpézt a piarista-rendbe. 1842-ben kezdett tanulni a rend nagykanizsai gimnáziumában, majd a vésprémi, debreczeni és a kolozsvári gimnáziumban működött. 1867-ben a gyorczyzentmiklósi állami reáliskola igazgatójává nevezték ki, 1871-ben pedig átvette a dévai állami reáliskola vezetését, 1883-ban a laudai kormány elismerésével nyugalmra vonult. Azóta Budapesten él esendes visszavonultságban. Fialat korában sokat dolgozott a Regelő, Honművés, Rajzolatok és Nemzeti Újság ez, hírlapokba Kolozsvári tanárkódás alatt több tankönyvet is írt. Főszázados tanári pályája alatt szerető atyja volt a települé ifjúságnak. Sok szegény diák az ő támogatásának köszönhetta boldogulását. Az érdemes agyastán megőrizte szellemi éleveségét és korához képest meglegő emlékezőtehetéssel beszélget a rég elmúlt idők eseményeiről.

— **Elhunyt piarista tanár.** Egy rövid kolozsvári távrat jelenti, hogy Varju János piarista tanár tegnap este szívtelődésben hirtelen elhunyt. A halál munká közbe iróztala mellett talált a tudós professzort, a ki a szerénység és nyelvelenségi homályában becses társadalmi és kulturális tevékenységet fejtett ki már évek hosszú sora óta.

— **Filharmonikus estély.** A nagykanizsai Hadszolgáltató 1915. évi március hó 6-án, szombaton este a „Polgári Egyet” nagyertermében a cs. és kir. 48. gyalogezred és városunk kiváló zenészeinek közreműködésével Filharmonikus estélyt rendez. Az estély jövedelme a harcateren hősi-sen küzdő zala katonáknak cigarettákkal való megajándékozására fog szolgálni. Kezdeté pontban 9 órakor.

Lengyel emlék.

Írta: Sándor Kálmán.

Kis lengyelországi falu. Az uri kastélyban, háva bezsállásoltak bennünket, a ház fiatal urnöje félelmetlő remegő hangon ndvözött. Feszos tartásba vágunk magunkat és helyettünk a kapitányunk vette át a szót:

— Lovag P... y százasos kér. Öt asszonyom, valamennyi tisztásra nevében, ne lászson bennünk mindenről megföldéző katonáknak. Kasziela sértetlen marad. Bizonytalan az idő, ameddig itt maradunk, de mindenkor háláan fogunk visszagondolni azokra az órákra, amelyeket e helyen töltünk majd el.

Kapitányunk lengyel neve és határozottan hangzó szavai látható magyuzgrást esalt ki fuoman árnyalt arcára is idegenszerű német kiejtéssel, de csupa bájjal felelt:

Vendégeimnek tekintem az urakat. Erezzék a legjobban magukat nálam, amire szükségük van, férfi eselődéségen ellátja önöket. Szívesen eszevegek még néhány perost, de már elég későn van. A viszontlátásra — jó éjszakát.

Nagy, barna szemű végigsiklottak rajtuk, azután távozt. Mintha parancsra történt volna, egyszerre néztünk mindannyian utána. Mintha vala-

Óvatosan, de látszólag teljes nyugalommal, mintha csak sétálnának, két alak lepett ki a kastély szögletéből nyiló keskeny ajtó. Ő volt az, a szöke lengyel asszony, akinek a vendége volam. Aki olyan kurtán ott hagyott az este mindannyiunkat, orosz lovasitát simult szorosan az oldalához. Szempillantás alatt tisztán láttam a helyzetet. A menekülő seregből maradt itt. Az asszony kedvéért, az asszony szerelméért... esőkjért...

Kiáltás az őrségnek? Elfogam? Hálátlanság lett volna. Azután ki tudja, talán én is úgy ott maradtam volna... talán annál a másiknál... Aki olyan nagyon hasonló ehhez, a lengyel asszonyhoz, Az emlékezés lopva vette meg a szivemet. Nem batom öket. De az arcát akarom látni... erre kell, elmenüiök. Vártam, amikor az ablakomhoz értek, erősen kihajoltam. Egyenesen a szemükbe néztem.

Rettenetesen maghökentek. A főt rám mered... a fegyveréhez kapott. Mosolygott, azután a számba tettem az ujjamat.

Megértették és mentek tovább, szaporázott lépésekkel, sietve.

A halántékom látktetet. Éz mintha nagyon meszire láttam volna. Egy hasonló kastélyba, ahol egy másik szerelmes szöke asszony lakik... Aki talán most Álumban mosolyog rám, háláan... hogy így cselekedtán.

Titok maradt az éjeli epizód.

IFJ. WAJDIRS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izléeses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kötött példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány ezer oldalon csupa beváltott ígért, csupa izléeses és művészi kép, csupa aktuális és lelki szenzáció. Aki látja, már ismerősnek üdvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommal lett. Meglepetéstől jött és úgy győzött, mint egy kellemes meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert s amióta a háboru kitört, úgy hozzátartozik az élet szükségleteihez, mint a kenyér. Unnep, amikor friss szám kerül a család asztalára „Az Érdekes Ujság” azt a gyors népszerűsége nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de súlyi fektet a képek művészi szépségére és izléeses kiállítására is. A legzebb, a legerdekesebb és a legaktuálisabb harcéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomású borítéki pedig egynemes szenzációli annak a hétnek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Amit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán fölöslegessé teszi a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvezményeinek sorozatát a lap technika kiállításra tekintetben pedig fölveszt a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új felíszteendőben is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 280 K, fél évre 560 K, egész évre 1120 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos oszár-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kitéltetű képpel és a legerdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félfévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik áptáló izletes és édestésztákat, kápijanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édestésztákat készíthetünk dr. Oetker-féle pudding porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé izekben kaphatók s a kicsinyek által újjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filleres pudding-por csomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5—6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsösöl, tejföl nélkül készíthjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hizialó-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvételnek.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyitásainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne kössünk egy pillanaty sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdet

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

MILKA
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLADE
Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszeri évre 10 korona, félv. 5 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Feladvány-szerkesztő:
Banekovich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bakk-tér 1.
Telefon: 102. — Hirdetések díjazásában részesül.

Új feladatok.

A világháború az emberiség történetében nemcsak a katonai és kulturális, hanem a társadalmi és gazdasági terén is olyan atalakitó hatással lesz, aminőt a francia forradalom óta nem látott a világtörténelem. A gazdasági fejlődésben a háború erőszakos fennakadást okozott, amelynek jellemzője, hogy az utóbbi évtizedekben világgazdasággá kibővült kapitalisztikus gazdasági rend a háború alatt és bizonyos ideig valószínűleg a háború után is visszahúzódni fog, helyileg és nemzétileg korlátozott szűkebb körébe.

A háború után hosszabb ideig elkészülhetünk a nemzetközi gazdasági viszonylatok további szűntetésére és több esztendő fog eltelni, amíg a régi kapcsolat Európa államai között, valamint a tengerentúli országokkal ismét helyreáll. Első időben teljesen le fogja kötni az országok pénzügyi és gazdasági erejét a háború által okozott károk pótlása, a romok eltakarítása. Hosszabb időszakok telnek majd el az elveszett erők pótlásában és a vállalkozás, valamint a tőke egész termelő ereje egyelőre az újáépítés munkájának lesz szentelve. Bármilyen legyen

is a béke, valamennyi hadviselő felet teljesen ki nem elégítheti és a legyőzött népek lelkében hosszabb időn keresztül élni fog a gyűlölet és az ellenszenv. Ez pedig a gazdasági érintkezés bensőségét mindig erősen meg szokta zavarni. Valószínű, hogy a nagy fegyveres háború után Európa egyes államai között gyakori lesz a gazdasági háború és a kereskedelmi és vámháború a következő gazdasági korszakban folytatását fogja képezni a világháborúnak. Az entente és a szövetség harca a termelésben, a kereskedelemben tovább fog folyni. A termelő államok versengeni fognak a fogyasztási területek meghódításáért. A Balkán, Kiszázia és főleg Kína gazdasági meghódításáért igen nagy versengés fog megindulni. Ebben a háborúban Magyarország és Ausztria földrajzi fekvésükkel fogva a nagyobb közelség mellett kedvező helyzetben vannak.

A világháború részünkre győzelmes befejezése után kedvező kihatásnak vannak a Kelet felé. A Balkán államok szívesen fognak érintkezést keresni a győztes csoporttal. Törökországban politikai és stratégiai kapcsolatunk folytatni az angol és francia befolyás teljesen veszendőbe fog menni. Az entente nagy pénzhatalmai, Anglia és Francia-

ország egyelőre pénzügyileg ki lesznek mérülve, úgy hogy belátható időn belül nem lesz módjukban — mint a multban tették — politikai aspirációik érdekében a konszument államokat finanszírozni és Németország, valamint társaságában a monarchia, a nemzetközi tőke piacán oly jelentőséghez fog jutni, amiről a háború előtt álmodni sem mertünk volna.

E nagy világtörténelmi hivatásra kellőképpen fel kell készülni. Biztos, hogy a győztes háború után világgazdasági pozíciónk is politikai és katonai presztízsimünk emelkedésével együtt meg fog erősödni. E pozíciónk mentül jobb kihasználása csak úgy biztosítható, ha konzolidálásunk a háború kárainak pótlása, az erők felújítása és általában a gazdasági munka fokozott erővel és a legnagyobb erkőfijetéssel fog végbemenni. A legstörgebb feladatok, amelyek a háború után reánk hárulnak, illetik egyfelől az állami pénzügyet és általában pénzügyrendszerünk megszilárdítását és a fokozottabb igények kielégítésére való képességét. Mezőgazdaságunkat gyors tempóban át kell reformálni az intenzívebb termelésre. Iparpolitikánkban az eddigi fejletlen és rendszertelen kapkodást fel kell váltania egy irány-

Csatakép.

— Vizio. —

A képzeletnek szárnyain
Járok a csataké terein,
Hallom az ágyúk zúgását,
Látom ezerek futását,
Havas síkon, lejtőn, hegyen,
Dübörgő nagy kerekeken
Halált szóró ágyúcsövek
Napugarraként fénylenek — —
Amott száguldó lovasok,
Osillognak a réz sisakok,
A föld alattuk megremeg,
S megiganganak a fenyvesek — —
Fenn a tetőn hadtest rohan.
Vérfagyasztó szuronyrohalm...
Még hátráti az ellentábor,
Amazt vízi harci mámor — —
Szekereken sebesültek,
Csonkák, békák öldögének. —
Lovak szerde, gardátilaui
Bohannak a síkon vadul.

A haldoklón álltaponak,
Utánna jajok halászanak — —
Nyergen állva huszár vágat
S vissza kiált száz meg száznak:
Erre fiúk! Csak előre!
Édes hazánk védelmére!
rohogó hős tör utánna,
Valamennyi kardot rántva.
Csillag a kard, szinte lobban,
Az ég parázs se jobban —
Menték újját szél kavarja —
Zug a lelkes „Rajta! Rajta!
Csepdk a kard, mint a villám,
Kiszabadult ma a sátán! —
Közaksereg földre omlik,
Rend, fegyelen, szerde bomlik.
„Parloni“ kérnek porban kusza,
Fogyvereik vissza huzva — —
Szól a gránát, szól a bomba,
Szekértábor hever romba,
Sok száz ezer golyó röpben,
Mint mikor a méhraj rebben, — —
Hang tör ki a lármá, zajból,
Tompán, mintha jönne sárból:

Pajtás! még egy golyót nekem!
Tén, könyvemben bevégeztem.
„Szól a másik, ne hagyjatok,
Jobb, ha kőzötek halhatok —
S a haldoklót vessék föra,
S viszik, hol majd ott az óra...
* * *

Ositul a zaj... ágyú halgat
Örömét a diadalnak
Pihenni térnek a győzők,
Mind magyarok, mind hősök öl,
S a hódfele földön sorba
Térnek eszedben, nyugalomra...
Alom szárnyán haza szállnak
Ottthon mindent tudnak, látnak...
Csök ölelés vígan járja,
Szivük lelkük boldogsága
Befetőzve: otthon vannak,
Ákkelombos udvaroknak
Illatától ittas mindje...

Viziómnak vége... vége...

Zombory Gyula.

zatnak, amely néhány olyan iparág nagy-szerű kiépítését előzve, amelynek kiviteli esélyei reánk nézve a legkedvezőbbek és amely iparokban versenyképességünket a természeti előfeltételek garantálják. Kereskedelmünk a hitel szervezésével emancipálni kell az osztrák gyáripár nyomása alul. — Mindez óriási feladatokat hárít a törvényhozásra, a kormányzatra, a közgazdaság vezető férfaira és az egész társadalomra egyaránt. A háború befejezése után reánk nem következik a békés nyugalom korszaka, az ország összes erőinek kifejtésével akkor fog hozzátámaszkodni az igazi munkához.

A nemzeti erőfeszítés ez óriási perspektívájának részletes tartalmát ma meghatározni természetesen még nem lehet. Rengeg munka, töretlen energia kell ahhoz, hogy a nagy feladatokat sikeresen megoldhassuk. Minden egyes polgárra súlyos kötelességek hárulnak. Most a háborúban az önfegyelm, az egyes egyének tartózkodása, a takarékság és a lemondás nálunk ritka erény. Roppant távol állunk e tekintetben a német birodalom polgáraitól, akik teljesen beletudnak illeszkedni a nagy állampolgárba és a maguk egyéni igényeit alárendelik az összességnek. A reánk váró nagy feladatokat megoldani mi is csak úgy fogjuk tudni, ha a fegyelmzettetésnek ez a csodás példája nálunk is követésre fog találni. Országunk gazdasági boldogulása minden egyes polgártól nagy önmegtartóztatást, áldozatokat követel és a győzelmes háborúeredményeit csak úgy fogjuk élvezhetni, ha a háborút követő néhány évtizeden át képesek leszünk erre az önfegyelmzésre.

Lengyel emlékek.

Írta: Sándor Kálmán.

Harmadnapra tovább mentünk. Újabb utközetek sorozata következett. A halál ijesztgetett ezer alakban. Nem tudott erősebb lenni nálamál. Csak hozzám ért, úgy ügyetlenül. Megsebesültem.

És mintha a kiármékozott szerencse csak kedvembe járt volna.

Néhány nap múltán ott feküdtem abba a városban, ahol őt adta nekem az a színes ősi délután. Egyetlen érzésben olvadt fel minden átílt szenvedésem. Az első csökök nagy órájára kiváncsi voltam. Az első szavak lirája fátyolként simogatták győgyülő sebemet.

Bövid ideig őrttem az ágyat, ors természetem is segített. Már támaszkodva jártam a szobában, amikor az egyik napon orosz típus került a társaságunkba. A karja volt csak átlova. Nagy, magas szál ember volt. Elegáns, de minden finomabb vonás nélkül. Csakis nyers külsejével imponált.

Mintha ismerős lett volna. Eszembe jutott. Ott láttam akkor... a kastélyban. Úgy tettem, mintha nem ismerném. Minden gondolatomat elfoglalta az én széke asszonyom, aki még nem is sejtette, hogy

HIREK.

Sinfonikus est.

— A nemes lelkű művészek. —

Nagykiszina társadalmának, különösen pedig műrtő közönségének alig volt alkalma szebb, gyönyörködtetőbb, élvezetesebb s művészeisebb muzsikát hallgatni, mint aminek a szombati hangverseny igazteik. — A kiene alkalma volt csak a részletes próbák egyikén is jelen lenni, előre sejt-heti, minő ritka művészeiben lesz része az esteleyn, ahol nemesek élvezni fog tényleg. — de a hozott áldozatát egyben azoknak kedveskedik. kik ott az ágyuk srappellek s puskaölyök hangversenyébebe a mi békés otthonunkat, vazyonunkat s e sok vérről öntözött drága hazai földet véltelmezik.

Nem reklamizolni akarunk a sorokkal, hiszen aki ismeri a szereplők névsorát, annak felesleges volna commentálni az est nyújtandó élvezetét. — Mindazonáltal hisszük, hogy akik egy kis mértékkel vagy hazafias jó érzésel bírnak s lelkük nem fásult el a nemesebb dolgok iránt, e ritka művészelet nyújtó s egyuttal nemes jótékonyágot szolgáló esteleyn meg fognak jelenni s ennek anyagi sikerét előfogyják mozdítani.

Meddig megyünk???

Serdülő deák koromban, amikor Szarvay Vendel kezeivel olvastam, szánakozó mosoly futott végig ajkamon s akárcsak Dou Guittot olvasással. Holmi erőtellettel nyugdősellémek tartottam, ami akkoriban tényleg nem volt aktuális, még egy szegény diá-nistától sem. Azonban most, valahátystor símgyek egy heptes vagy Rosenfeld főle kirakat előtt, mindannyiszor eszembe jut Szarvay főháza: hogy „Néz-lek, néz-lek, de hiába néz-lek, nem való vagy te szegény legény legénynek. — Mert most enni ma, nálunk óriási luxus, azt csak Kaster ur a Franz malom-bírliferánna engedheti meg esetleg magának, vagy az

igazgató ur, melléje főm galuskával. Mi csak ha hozzájuthatunk egy kis (tűdőhöz kigrammonként i K 80 fillérrét vagy egy kis keszert kenyérhez, melyet jó drágán fizetnek meg harmadik kézből a darabonként szedik ki a sütőkemencéből. Pedig hat nálunk mű malom is van, melynek nagy szervezete állandóan Nagykiszina hőerén tartja kezét. Kaster ur testén keresztül.

No de jól van ez így, majd lesz még rosszabb is. Amig más városok már is házilag gondoskodnak a közönség ellátásáról, addig nálunk mélyen alszik minden. A disznók bíznak a holdban, a burgonya nyugszik a veremben, a liszt pedig. oson át az ismeretlenség homába. — Bravó! A kiltás nagyszerű. Mégis csak Nagykiszina az eldoradó, ahol az Ur-isten után a Kaster úr jön, mert ő töle függ a mi mindennapi kenyertünk.

— Gyászéhir. Hegedűs György kiskiszinai kultánacsot súlyos vesztésé érte, amennyiben lánya Bagonyi Ferencné 30 éves korában elhunyt. A boldoguliban Hegedűs György ügyvéd nővérét gyászolja.

— A hős osángó-család. Kasler István a csángó telepítés idején kilenced magával jött át Bukovinából a Meronius Andrásey-telepre. Azóta hét fia rendre katonasor alá került s valamennyi leszolgálta becsületesen a három évet. A mozgósításkor a behívóparancs Kasler István valamennyi fiát a haretérre szólította. A még teljes férőkorban lévő apa büszkén körnéltintézt szép szál fiait és boldogan így szólt hozzájuk:

— Menjtek édes gyermekeim, a hova az Isten vezére. Ti előre mentek, de ha a laza egy kiváns, majd én is utánatok megyek. Életünk és sor-suk Isten kezében van. Lehet, hogy sohasem látjuk egymást, de bármily sors is várna rák, büszkeséggel válok meg tőletek, mert meg vagyok győ-zővde róla, hogy tudni fogjátok kötelességeit. — Másnap a népes család fölkerkedett s a templomba ment, hogy melyik válassos öröklötének megfelelően megítástul lellekkel bucsuzsanak el egymástól. És Kasler bácsi elvált fiaitól, anélkül, hogy egy könye is hullott volna.

anyira a közelében vagyok. Még várni akartam néhány napig és fölfokoztam minden óra reménykedését.

Egyik délután nagyon lassan tel az idő unatkozta, a vágyakozás is erősen rámnehuzodott. Ültem szóltanul és a muszátk figyelem. Már jó husz perccs az ablaknál állott és vigyázó mozdulatokkal itogtetett az utcára. A kíváncsiság erősebb volt nálam. A másik ablakhoz kerültem és lepillantottam az emeletnyi magasból.

Megátutorodtam... Nem hittem a szememnek. A tulso oldalon, magas, előkelően öltözött hölgy sétálgatott. Állandón felétekett az ablakra, ahol az orosz állott. Visszaintett... hogy igen... Mintha kalapfoccsal ütöttek volna föbe. Ó volt. Az én széke asszonyom, aki izzó, mely szemével tekintett rám egy szeptemberi délután. Akikért életben hagytam ezt a cudar nációt. A vér előtött, az arcom ijestőre torzulhatott.

Vártam másnapig. Az orosz akkor is perere ott állott. Ó is eljött újra.

Késéghibeessett gondolat markolt az eszembe. Nem voltam ural többé magamnak. Szinletem a jó kedvet, a szívem megszakadásáig fáj.

Közöttünk a revolveremet... Remek browning volt, hadizskandány. Kivancsi szemek követelték, kéárl-kéáre járt és őszintén dícsérték.

Négy óra volt. A orosz újra odaállt az ablakhoz. Valami olyan pöz volt a mozdulataiban, mintha azt akarta volna mondani:

— Milyen kevés is kell ahhoz, hogy asszonyt hódítsunk. Csak érdekeak legyünk.

Lenéztem... A kezébe virágcsomót szorongatott. Ennek a gazembernek hozta.

A szemem mintha elfatályosodtak volna...

Egy perc múltán az esetlen nagy ember hanyat-vágódott az ablaktól. A golyó pontosan a tődjébe szaladt.

Véletlenül... baleset történt...

Mentem vissza Galiciába. Éjszakai vonattal Mint a vagonát vesztett ember, aki sötötben szökik el a faluból. Elmentem anélkül, hogy beszéltnk volna egymással. Ott hagytam őt, akinek az én vágyakozásom sohasem volt az ő vágyakozása. A lelke megtagyott, más nem történt velem.

Újra ott voltam a lengyel hegycék között. Egy asszony nem tudta csak, hogy miért nem kapott több levelet. Talán álmában látott, fázós éjszakákon, amint pogányul gyönyörködtem a kintott piros ver-ben. Talán el is sirattott már. Talán nem is gondolt soha arra, hogy őt temette el szivemben az utolsó ősi napugár.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokbán
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izléses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évtolyamának között példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány ezer oldalon csupa beváltott ígérlet, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szenzáció. Aki látja, már ismerősen üdvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommal lett. Meglepetésül jött és úgy győzött, mint egy kelles meglepetés: az első órában már megbővítette a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert s amióta a háboru kitört, úgy hozzátartozik az élet szükségleteihez, mint a kenyér. Ünnepek, amikor friss szám kerül a család asztalára, „Az Érdekes Ujság” azt a gyors népszerűségei nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki, gazdag és aktuális képi tartalmával, de súlyt fektet a képek művészi szépségére és izléses kiállítására is. A legszebb, a legérdekesebb és a legaktuálisabb haretéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomású borítékai pedig egyenesen szenzációi annak a hétnek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Amit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán főlőlegessé teszi a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családok, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvezményeinek sorozatát. A lap technikai kiállítása tekintetében pedig folyamatosan versenyt a kölföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szerellettél kéri az új félévesedőben is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását.

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 2-80 K, fél évre 5-60 K, egész évre 11-20 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos osztrák-ut 7p. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutesek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félfévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 18. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadványban szerkesztőt képes hetilapot mindenünknek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik áptóló izléses és édestésztákat, kapjanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édestésztákat készíthetünk dr. Oetker-féle pudding-porokkal, melyek különböznek mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé izlekben kaphatók s a kicsinyek által ujjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filléres pudding-por csomagból 1/3 liter tej, 2 tojás és 5 dg. enkor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcszettel, tejföllel nélkül készíthetjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTTÉR*)

Dr. Szegő Kálmán
szanatórium- és vizgyógyintézet
felöltök- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvételnek.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyfársainkat. Az élelmeség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jeltemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDE

Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 3 korona. 60 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
Bánkevich János

Főszerkesztő:
Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában szerinti.

Közegészség a háboruban.

Írta: Dr. Barsi Jenő.

I.

Bizonyos, hogy háboruban nehezebb a közegészséget megoltalmazni, mint béke idején. A táborokba gyülekező hadiak sokféle betegség csiráit hozzák magukkal, s ezek a tömeges együttlélet alatti kedvező talajra találhatnak. A csapatmozdulatok s a beteg a sebesült katonák visszatérése folytán pedig ezek a betegségek a polgárságot is nagyobb mértékben fenyegetik.

Mégis alapos okunk van feltenni, hogy a mostani világháboruban a betegségek nem fogják a hadrakelt seregek erejét oly nagy mértékben gyöngíteni, mint azelőtt s nem fognak rendkívüli arányokban elterjedni a polgárságra sem. Igaz, hogy a fertőző betegségek ma is csak egy kisértek utjukban a táborokat; minél inkább előtte, de maguk a fertőző betegségek nem olyan veszedelmesek többé, mint a midában voltak.

Az egyikről, a vérhasról már vannak tapasztalataink. A vérhas a meleg időjárás betegsége. Fel is lépett hadseregünkben a nyárutó folyamán és nagyobb bajt nem okozott.

Háború az árkokban.

Egy nőmet hídasszist tábori lovalló, ragadjuk ki — a franciaírok és várharcon ezt az érdekes epizódot, a mely egyben ezt az egész újszerű harci módot jól jellemzi.

Holnap hajnali szürkétkor rohamra akar indulni a gyalogság. De könnyebb az ílyet elhatározni, mint megvalósítani. Az ellenség is, mi is mely árkokban heverünk s helyenként csak 70—80 méternyire vagyunk egymástól. A snajdik Rajta! Rajtanak már végre, hurralv nekizaladni az ellenségnek itt nem lehet. Mert nem keskeny lövészárkoknál állunk szemben, hanem az egymás mögött következő lövészárkok egész sora, melyekről nem tudni, hogy mennyi ellenség ül bennök; továbbá házak, egyéb építmények, a melyekből az ellenség mesterei módon elrejtett gépfegyverekkel les ki ráuk. Az ellenséges terep kikémléséről szó sem lehet, mert halálra is, a ki fejt csak egy centiméternyire is kidugja az árkából. A döntésre viró roham előkészítése, a terep felderítése és az akadályok felbontása itt a hídasszist és árkászok dolga.

A zászáparancsnok gyorsan szétosztja a szerepeket a zászáparancsnok körüli. Minden aliszt négy embert kap. Mindent csapat, egy-egy hidpallót visz

zot. A polgárság körében pedig csak itt-ott mutatkozott szörványosan egy-egy verhas eset. Most a hidegre fordult időjárás miatt teljes megszűnését várhatjuk.

Igen egyértelmű módon büntül ki a méregfogát. A betegnek elkülönítésével. Ez az, amire azelőtt nem gondoltak: A könnyebb betegek mentek tovább a táborokkal; a súlyos betegeket pedig a kórházakban a többi betegek közé fektették, vagy leszállásolták őket a családokhoz. Így keletkeztek aztán a súlyos járványok.

Kedvezőbb lett a helyzet azzal, hogy ismerjük a táborok legulsósb fertőző betegségeinek okát és terjedési módját. Egyedül a kiütéses hagyomány az, amelynek okozóját még nem sikerült felfedezni. Csak annyit tudunk róla, hogy a nyomorúság betegsége. Ott pusztít, hol szájk helyen sok ember lakik együtt, s hol ezért nagy a piszok és rossz a levegő. Elősegíti terjedését a hiányos étkezés. Esztől ostromot várakban ütött ki leginkább.

Nincs róla hír, hogy a küzdő seregek valamelyikében fellépett volna. Ma már a várak is inkább nyitott táborhelyek, hol szabad levegőn él s katonaság. S a város-tromok, legalább eddig, sehol sem tartottak

sokáig. Ha mégis mutatkoznék, gyors és szigorú elkülönítéssel ennek a terjedését is meg lehet akadályozni. Ugyanez áll a pestisről is, mely az indiai csapatok révén a francia hadseregben már jelentkezett.

Az ételmezés különben most a tökéletes közlekedési eszközök miatt sokkal megfelelőbb mint volt a múlt háborúban. s ez nagyban fokozza a harcosok ellenálló képességét minden betegséggel szemben csak az ivóvíz miatt maradtak meg, sőt még fokozódhat is a régi nehézségek.

Vizszegény vidéken a katonaság neha egyáltalán nem jut ivóvízhez, s ilyenkor megissza még a pocsolyák poshadt vizét is. És az elfogadható ivóvíz tisztaságát sem lehet ellenőrizni. A fertőző betegségek csiráit meg a különben teljesen kívánatos kölséjű és jóízű vízben sem áruja el semmi. Tudományos módszereink nem elegendők arra, hogy a víz fertőzött voltát ki tudják mutatni. Csak gyanítani lehet, hogy olyan háznál, ahol fertőző beteg van, vagy volt — a kut vize is fertőzött lehet. A hasafurkos beteg például nagyon könnyen fertőzheti a kut vizét, s az ilyen víz aztán a háborus időben sok tífusz esetet okozhat.

Nagy hadseregek számára azonban a

A század másik fele nyofelagu szakasszistok osszik. A nyofel ember, közeli hat drótványos öltöt kap, a többi kettő balat, aszkerót. A futóárkokban jutunk el a legelső lövészárkokig.

A hold világít, de nekünk kedvezően, mert hátunk mögött van. A gyalogság kiegészít felpakolt embereket az árkából s attól fogva hason küszba igyekszünk előre. Feladat: a balszárny és a jobbszárny előtt elterülő terep felderítése. A balszárny előtt részton egy körülbelül négy méter szélességű vízesék vonul. Egyéb akadály arra nincs: az árkot a gyalogság számára át kell hidalni. A közepen, körülbelül nyofelva méternyire a mi hadállásunktól, egy nagy és sűrű bokor látszik; hogy mögötte mi van nem tudom. Frontunk jobbszárny előtt attól körülbelül harmincöt méternyire a talajnak csekély emelkedése látszik, mögötte valószínűleg stüpped a talaj. Kikémleni a helyzetet nem volt lehetséges, mert három épületből gépfegyver okája tűzét hadállásunk felé.

Ez a helyzet és a feladat. Klóbb a bokort nézzük meg. Észrevétlenül elcsuszunk odáig és meggyőződünk róla, hogy nincsen mögötte frissen hányt föld, tehát falkékel béleli érc. A drótványos kéréségtelenül azért, hogy a franciák, vagy angolok, kik mögötte nyugozzanak, zavartalanabul pihenheszenek. Egészén a drótványig kuszunk, hogy széles-

séget fölbecsülhesünk és elkészítése módját szemügyre vehessük. Fejünkkel az ellenség felé fordulva kuszunk aztán vissza a bokorig. Ázonnal felkötöppen magyaltolva, de már futva igyekszünk a mi árknakba. Az ellenség fölcsoduk, utának ergetti gölyőit, de hiába.

Miután kifutjuk magunkat, a jobbszárny következik. Itt már nehezebb munka vár ránk. Alig dugunk ki fejünket az említett magaslat magúl, mint a fegyves kopog lo az ellenség golyózápora. Nem is tudunk volna itt előre jutni, ha a metak a maguk árkáiból szintén lövöldözni nem kezdenek. A franciáknak így az árók alá kell kapni fejüket, minek következtében golyók magasabba mennek. Mi pedig csuszunk előre, lo a süppedékes terepre, egy árkokba, s onnan már jól látjuk, a hogy jobbra-balra húzódnak az ellenség árkaí, föl egészen addig a majorig, melynek három épületből gépfegyverek lövik a miünket. Olyan közel vagyunk hozzájuk, hogy egészen jól látjuk két gépfegyver csövét; az egyik az alsó emeletéről tűzöl, két kistólóron, át, a másik aul korapal. Az utóbbinak két lörésre szinte kinfokozik arra, hogy kizgránáttal tömjük be.

Kár, hogy nincsen velünk, könnyű lenne amegy vaksereszét szerelni.

Hason megyünk vissza és szerencsésen megérkeztünk. A zászáparancsnoknak itt gyorsan előadom

kutak vize mind édeskeves. És ez okozza különösen a kolera gyors terjedését a táborokban. Egy beteg katona fertőzheti az egész folyót. Nem kell hozzá más, mint hogy fertőzött édenyével vizet merítsen. S a folyó aztán heteken át tartalmazhatja a kolera-vibriókat. Az ilyen vizet pedig csak forralással lehet ártalmatlanná tenni. De hát az kivihetetlen, hogy a táborban, vagy éppen útközét alatt mindenki csak forralt vizet igyék.

Ezért a táborokban a kolera fertőzése ellen védekezni teljes lehetőség. Minden katona ki van téve annak, hogy a gyomrába kolera-vibriók kerüljenek. Az egészséges gyomor ugyan rendszerint megemésztí ezezt a veszedelmes jószágokat s a kolera csak akkor okozhatják, ha valami ok miatt szaporodásra képes állapotban a béiba jutnak.

És itt sem mindenkinél. Hiszen tudjuk, hogy vannak ugynevezett bacillusgazdák, akiknek a belében vigan tenyészik a kolera-vibrió. Semmi bajuk sincs tőle, de a kolera azért ők is terjeszthetik. Igaz kolera-vibriókat tenyésztenek, de nincs bennük semmi hajlamosság a betegség iránt.

Bizonyára meg van ennek a természetes alapja, de hogy miben áll ez, azt a tudományunk eddig nem sikerült kiderítenie. Ellenben az embert a kolérával szemben ellentállóvá tenni ma már mesterséges uton is tudják. A vibriókból kivonatot csinálnak, beoltják vele az embert, s az ilyen beoltott ember a kolérának már sokkal kisebb a hatása. Sőt kétszeri beoltás legalább fél évre, de hosszabb időre is teljes mentességet okoz.

Ez az oltás a mai világháború legnagyobb jótéteménye. Megóvja a táborokat a kolera rettenetes pusztításaitól.

A polgári lakosságnak egyelőre nincs

szüksége rá, hogy magát a kolera elleni védőoltások alá vesse. A koleraát ugyszólván kizárólag az ivóvíz közvetíti. A múlt éváztadban azért szedték annyi áldozatot, mert az ivóvizet egyáltalán nem oltalmazták a fertőzéstől. S a hová a kolera behurokolt, ott a vízbe mártott vödörök és korsók révén ugyezólván az összes kutak rövid idő alatt fertőzöttökké váltak. A hamburgi nagy koleraát pedig éppen az időzta fel, hogy kolérával fertőzött munkásokra bízta a vízvezeteki medenőök tisztítását.

(Vége köv.)

A kenyér demokráciája.

A hadi kenyér azt jelenti, hogy nincsen ebben az országban élő ember, aki nem vennie ki részét a háborúból. Aggastyán, asszony és minden maga lábán járó gyerek önkéntlenül is katonája a nagy hadseregek azzal, hogy lemondott a főbér-kenyerről. Ilyen nagy és szent szolidaritásban még sohasem egyesült ennuk az országok a népe és nincsen ember, aki ne érezné komoly önmegjelöltséggel, hogy az ő szerepe is fontosabb vált a nemzetek életéért folyó nagy világháborúban. Mindenki tudja, hogy lendületjévé lett a történelem kerekének és immár nem egyszerű elődje többé az elkövetkezőknek, de a jövődó alkotója, őse és késői ivadékoknak lendületekre készítő, példásdása.

Valahogy úgy érezték, hogy ez a nagy egyenlőség, amely nem tekint az egyéni, társadalmi és más különbségeket, de egyformán megköveteli az áldozatot mindazoktól, akik az áldozatra képesek; ki fog hatni a háború utáni időkre is. Lehetetlen elpézelni, hogy a béke igyóit azok, akik közös hűvöllet, lángjában harcolták végig a közös vesztély örök: a vesztély elmúltával ismét elkülönüljenek egymástól. Minden harc, ami az életet betölti; a kenyérről folyik. Egyesült állatok harcolót kezdve fel az emberit társadalmak összötököségét mindent ez az egyetlen ok mozgat. És állítn szembe az apát a fiuvál, testyát a testvérrel, ez robbantja ki bákeaan dolgozó emberek agyából és szívéből az indulatokat, ennek szava zeng a kardok élen és az ágyúk moraján óránt-

öt percig vár, aztán rohamra indul, de nem hurrázva, nem is rohamléptekkel, hanem szüntelen hasos oszszva, megöltött fegyverét maga előtt csuszartva, Titos a lövés. Az ellenség közben szakadalanul lödöz, de magasban. Tíz perc mulhalott el, tizenöt. Semmi sem arulja el, hogy az ellenség észrevett volna valamit. Ekkor az öllök csatlóságát és az elvágott drótok pengését hallom. Az úres konzerves dobozok, a mi ket az ellenség vészjelzőnek helyezett el a drótkokon, csörögve vágódnak a földhöz. Néhány hangos vezényző az ellenséges árkokban, azzal megindult a pokol tűze. Ekkor azonban két hatalmas dörrenés hangzik és a jobbszárny előtti három épület körül két lángoszlop csak fel. Bravó hidások! Azokkal a pépfegyverekkel se lö többé seuki! Az ellenség néhány pillanattig néma és nyugodt! A hirtelen rémület, a vak bizonytalanság halgatathatta el őket hirtelen. Hiszen senki sem tudja ott, nem reptel-e már a legközelebbi pillanatan egész árku a levegőbe. De a mi gyalogságnak az ellenséges fegyverek pillanatnyi szünetelését jól felhasználta. Villámgyorsan (szaprásokkal embereink, azzal be az ellenséges árkokba. Ott aztán a szurony, meg a puskatus elvágta a magáét.

mezők véres hangulatai közt. És a kenyér, mely táplál, életet és üdvösséget ad: gyilkol, szenvedést és emberhokantómbát követel, ha nincs ami megóvja az élet és a szeretet szavával.

És a háború beunták megint arra, hogy aszerecsák egymást. Megint arra, hogy az óadás vágyait fölsereljék a szeretet és a lemondás vágyával. Megint arra, hogy együk a szegényég könyerét azoktól, akik értük harcolnak, hogy átérzve a nagy szolidaritást, mely hosszakapcsol, a legkisebb parasztemberhez, csökkelni is tudjunk megint a szolidaritásnak a jogyében. A háború megint arra, hogy van bennük képesség egy fejlettebb életfelfogásba, mely a lemgjelölés és a demokráciának nagyobb érvényesítéséhez vezet, mert ha tudunk egyformán érezni és egyforma önzetlenséggel lemondani a jólét kenyérről, lehetetlen, hogy kisebb értékek miatt harcba szálljunk egymás ellen

Gyóztunk-e harcban? — nem lehet megjelölni, csak a hitük mondja, hogy kell gyóztunk! De a legnagyobb harcot már sikerült megnyitnunk és a legnagyobb — mert önmagunk felett való — diadalt már seuki el nem veheti tőlünk. Egyenlőkké lettünk az áldozat (szűbés és ma nincs senki ebben az országban, aki szegyelne ezt az egyenlőséget. — Nincs többé rang, cím, vallás, politika, nemesség, előélet, nincsenek elvársztó különbségek és vi szállyra hajtó vágyakozások, egyetlen egy dolog van van csak, ami uralkodik, s amely előtt az egyenlőség alásztába és a megjelöltül felelőkövetésében áll meg minden ember: a kenyér, az emberi lemondásból és önzetlenségből dagasztott, a szeretet kovászával vegyített hadi kenyér. Ez parancsolója a jelennek és szimboluma a magyar jövődóknak.

K.

HIREK.

Március.

Tavasz táján felbőrdt téli álmából a föld és ölekezni kezd az Élőlet. Meggömböregedtek legjai felőlővadász a napfénytől és tesztó kitáru az éke csökjái előtt, hogy természetnyúlt öllekkel várja be az órák idejét.

... Mi atyánk Gass, fogadd el kőgyoson a márciusi napok melagóztó csókját! Emlékezz reá, hogy akik itt éltek a magyar szegén, megérdemejtek méhek kalászos gyümölcsöt, mert verral és vassal vitték meg hozzá való jussunkat. Emlékezzél reá, hogy a náppalunk gondokkal, az éjszakánk könnyekkel volt tele, mig egy érszédőven át őrt állóttunk a magyar végeken és emlékezzél reá, hogy vértük gyakran omolt reád lángoló szerelünk áldozatát, mig kopált cserelltek öllekkel Mohács és Nándorfehérvár sikáin. Emlékezzél szülőlkre, kik ott aluszták álmukat melagóztó karjaid között és emlékezzél gyermekükre, kiknek parányi lába kúbdelen tipog. Emlékezzél — és nyissad meg ölleknek emléidet. Adj kenyéret az isztáknak; bori a kálacsunkba: szeretet kenyéret és békesség borát. De adj gyűlölést és harcos kedvet is, feszült ölleket és viharzó indulatokat, hogy léasz önéknek előtt összemoljanak a Gassz jerikófalai.

... Mi atyánk Föld! Adj meg bennünk az Ért, az Éllet és az Igasszág foggyerével.

K.

**Partoljunk a Vöröske-
reszt egyeletet!
Használjunk hadise-
gély bélyeget!**

Olcsó hus!

Megnyilt a hatósági mészárszék.

Ma kora reggel nyílt meg a hatósági husszék, amelynek létesítését a közönség annyira várta A bolti helyiség már régúben is mészárszék céljaira szolgált, padlója kirakva, az egész helyiség ragyog tisztaságtól, a hatalmas kámpókou szép, nagy pirosó húsdarabok csüggöttek. Az íztét a reggeli órákban nyílt meg, s akik az utcán végigmennek: észrevették az új mészárszék, vagy akár annak megnyitását: tudták örömmel vásárolták ott a megtehetően olcsó s elsőrangú minőségű húst.

A mai napon 2 marhát és 3 borjút vágtak a húst a következő áron mérték ki:

Marhahús:

Eleje	1.69 K
Leyshus	1.84 K
Poesejo	2 — K
Vesepecsénye	2.40 K
Vesepecsénye, liszte	3.60 K

Borjushús:

Eleje	2 — K
Hátaja	2.40 K

A verők a társadalom minden osztályából kerültek ki: városi hivatalnokok, tanárok feleségek, munkásszónokok iparosok keresték fel a délelőtti folyamán a husszékot. Az első napról a husszék vezetője a következőket mondotta:

— Összúten megvalya az első nap forgalma a várakozáson alul maradt, körülbelül 150 koronát tett ki. Ennek oka elsősorban, hogy nem hirdették a husszék megnyitását s arról csak kevesen tudtak. Így csak azok jöttek vásárolni, akik erre meny láttak az újsóhelyiséget, vagy akik előzőleg már tudtak a megnyitásról. Azért nem akaruk előre hirdetni, hogy a személynak, amely az első napokban meg nincs kellőleg hagyakorolva, ne tegyék ki megrohansáknak. Ha a publikum tudomást szerez néhány nap alatt a husszék létezéséről s árainkról, a forgalom bizonyára lényegesen emelkedni fog. Kifogástalan húst tudunk kimérni, jelentősen olcsóbban, mint a mészárszék. Akik ma megfordultak előttünkben, nagyon meg voltak elégedve úgy az árral, mint a minőséggel.

Pardon! Majd elfelejtettük megírni, hogy mindez nem Kaaisza, hanem Aradon történt.

Elfogott tolvaj.

Brilliansokat akart vásárolni.

Szombaton délelőt a kassai járőrintézetben elhelyezett körházból telefonon értesítést kap a rendőrség, hogy az elmúlt éjjel ott lopás történt. A 10. számú pavillon nyitra álló ajtaján valaki behatolt a terembe és az ott levő rubinákból pénz, értéktárgyat kiesződre tovább állt. Különösen az ott levő orvosokat és beosztott orvosnővendékeket károsította meg.

A rendőrség által megindított nyomozást egy szerencsés véletlen váratlanul gyors eredményhez juttat.

Szombaton délután Kéudi Jenő Déak Ferenc utcai órák és ókzerész üzletébe beállított egy 18 év körüli vásárlóképpen állítózt fiatalember akadt, hogy brillians gyűrűt akar vásárolni. Viselkedése

felűnt az üzletben, s a tulajdonos gyanút fogva rendőrt hívatott. A tñ eleinte méltatlankodott, majd észöki próbált, de futás közben a sikos utcán elesett és elfogták. A rendőrségen beismerte, hogy a javítóbeli lopás ő követte el, ezekivül még egy esomó más tolvajlást is rábizonyítottak, melyeket Újlaki Pál, Weiner Isz és dr Szarvas kárára kőrestet el. Az állapot pénz- és az értéktárgyak nagy részét megválták nála. Kihallgatták és átkísérték az ügyességhez.

A Néptakarékpenztár részvénytársaság Nagykanizsán, állandó hitelket engedélyez bekebelezés, vagy értékpapír fedezet alapján; leszámlító üzleti váltókat; elfogad betéteket könyvre, vagy folyó-számláira és azokat 5000 koronáig felmondás nélkül, nagyobb összegeket pedig rövid felmondási időre visszafizet.

— A filharmonikus est. Változatoktan gazdag, valóban lelki gyönyört kelő est volt a szombati filharmonikus estely, melyen városunk színe java jelen volt, hogy nemcsak művészkörök, de jótokonyaságról is tanusogót tegyen. Földesint, karzat, zenefűlkész megitt nemcsak a helybeli, de a vidéki publikummal is. Bőssz árú főnyákká, mosolygó asszonykák, tőzes vőru ifjak s komoly bécák győnyörködtek a bájos zenében, mely 12 óráig tartott s a melyet nem is tudnák kinek mondjunk köszönetet. A karmester a legugyibov precizitással dirigált, a játésk pedig tőneményes, bravuros s valóban művészi játékokat produkáltak, melynek minden száma lekototte a hallgatóság figyelmét.

— Eleeszt öltökz nevel a templomok falán. Problémák Hónak székesfehérvári megyéspápök a háboruban elesett hősök emlékének megörökítését végett a következő felhívást intéste egyházmegyéje papaságához: Igyekszék minden plébánián általában lelkipásztor pontosan nyilvántartani a háboruban elesett híveinek számát. A bekeötés után pedig kerüljön minden pároklási templom belső falára a hősök által jól észrevehető helyre egy fa vagy márványtábla, mely az illető plébániának az 1914. évi háboruban elesett híveinek nevét örökítesse meg. Igy a templomba jővő utódotok mindig emlékezteni és a tábla, hogy imádkoz foglalják azokat, akik a nagy világháboruban a házért elvésztek.

— Halálósás, temetés. Immár itt nyugszik a helybeli temetőben Bóth Miksa, az ideális lelku s nagyúdsávo főnöke városi postánknak. — Hamar végzett vele a halál, melynek éppen most ugyis is bő aratása van. Kanizsa város közönségök általános részvele nyilvánult meg az elhunyt iránt s néma meghatottsággal állottak körül a sirt barátai s ismerői, mely a derék főnököt magában fogadta. Emléke elni fog közötünk, övéinek s barátainak szeretete kísérti fogja a siron túl is.

E hó 7-én helyosték ugyancsak örök nyugalomra várossal egy régi előkelő kereskedőjének özvegyét, Fereschhofer Józsefnét, kinek neve s jótkonyaságra hajló nemes azere közismert volt városunk szegényei között. A jószágos matrona 93 éves korában hamar követte nemrég elhunyt férjét. Kinek elhunytát előkelő rokonsága és ismerői férj meghatottsággal vettek tudomálva s szomorúan kísérték utolsó útjára Nyugodjék békében!

— A háború és az iskolák. Budapestről jelentik, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az elemi iskolák hatodik osztályában már Április hó végével tartassék meg az évszáz vizsgálatokat. A tanévek idő előtt való befejezésével a tizenkét-tizenhárom éves gyermekek gazdasági mu-

kálatokra lehet majd alkalmazni s ezt is előzosa a miniszter rendelése.

— Egy kinos est. Azt már régen tudjuk, hogy a katonai rogama — rogama, amelyet bárki fűnánk, aki katoná lett, áthágása nem szabad: Azt is tudjuk, ha a hadvezetés bizonyos okok miatt megtiltja, hogy a legőnyésök egy kavátházat ne látogathasson, ahhoz alkalmaszkodni föltétlenül kell. Azonban azt még a háborús idők dacára sem olvastuk sehol, hogy bármilyen katonai kiróndeltég civil bázist bekihérthető volna. És ez megosztó Nagykanizsán egy hatalmas ur rendelőtere, aki egy kinos jelenet után a kőszakonkán kántort a kavátházából a kiróndeltéggel közvetoztte s csak Hájós Ferenc rendőrbíróstós köszönhetta, hogy nem a prison kellett az éjelt töltönie. — Bravo! Derék katonabírósi tñ folytatná tovább is?

— Hol a rendőrhátóság? Az elmúlt szerdán a piac megtekintése után örömmel tapasztaltuk, hogy Hájós Ferenc erélyes rendőrbíróstósok két Bécából érkezett elemiszter visontelárústót a helyi piacról bekiadózték, kik egyeb élelmi szerező körül 4—500 tojást szedtek össze piacunkon, hogy azt Bécába szállítsák. Érdoklődtünk a dolog iránt s valóban rosszul eső érzéssel tapasztaltuk, hogy az illetőkkel szemben semminemű megtörítés nem történt. — No lám. Eszté drága és kevés nekünk minden, mert Bécs előcsóbban él a mi piacunkon mint mi, ahol a struropolitika keserű levé nekünk kell megünönnök.

Irodalom.

— Az Élet szépirodalmi és művészeteli hetilap (szerkesztő Andor József) február 28.-i számában egész sokaságot közli a kitűnő cikkeknek, szépirodalmi olvasmányoknak. Szienkiewicz Henrik "Sivatagban, Amerikában..." című illusztrált regényén kívül a szépirodalmi részben László István és János Ilona novelláit, Lampérth Géza, Boros Ferenc eredeti verseit és Schröder német poéta egy gyönyörűen csatadalt találjuk Barabás Abel fordításában: Azonkívül Lampérth Géza a háborús költségzetről írt cikkeit, dr. Kmooök Mihály pedig a török előnyomálás útját, a Tib-sivatagot ismerjéti. A kultúra és a Hétlő-hétre című rovatok gazdagok és változók, tele vannak érdekes aktualitásokkal. A lapok kitűnő képek és illusztrációk díszítik. Melégan ajánlunk olvasónk figyelmébe. Előzetési ára félóra 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, I. Fehérvári-út 15/c. Mutatvány-számot készséggel küld a kiadóhivatal.

— Mátyás király és a husszár es a címe Benedek Elek pompás kis meséjének, melyet most közöl a Jó Pajtás legújabb, március 7-iki száma. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermek-lapjukat ugyanebbe a számba Abrányi Emil és Fővayussy János írtak verset, Sebők Zsigmond folytatja Dörnyögő Dömötör máramaros hadi kalandjainak elbeszélését, Géczy Erzsébet vidám kis történetet mond el, Pataki Kálo szép képet rajzolt, Mindentudó bécsi a listróll és a burgonyáról mond el érdekes dolgokat, Zeiga bécsi mulatságos mókát mond el, Békosi Viktor folytatja A gibraltári Saszeszeskötők című regényét. A rejtélynek, szerkesztő; uszetnek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedszáz 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetőket elfogad és mutatvány-számokat küld a "Jó Pajtás" kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Nagy tartalmas és izléses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kötöt példánya jelszi. „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány szór oldalon csupa beavított ígérlet, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szeszzeió. Aki látja, már ismerőnek üdvözli, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalomná lett. Meglepetésül jött és úgy ryzótt, mint egy kellemes meglepetés; az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebecsáttatást nyert s amióta a háború kitört, úgy hozzátartozik az élet szükségletéhez, mint a kenyér. Ünnepek, amikor friss szám kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” ezt a gyors népszerűségei nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség minden kíváncsiságát elégti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de súlyt fektet a képek művészi szépségére és izléses kiállítására is! A legérdekesebb, a legérdekesebb és a legaktualisabb hatóereji képek mindenkori „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomatás borítékai pedig egyszemélyi szeszzeiói annak a hétének, amelyen megjelennek. Hosszajárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Anint „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hosenként nyújt, az igazán fölélegesen teizni a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal töltözteti magát „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdaságja, kedvezményeinek sorozatát. A lap technika kiállítás tekintetében pedig fölveszi a versenyt a külföldi legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új felszentendően is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyedr 2 80 K, fél évre 5 60 K, egész évre 11 20 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos osászár-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsok Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadóhivatalon szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik ápiáló izléses és édesestézták, kapjanak vacsorára. Kovás farsadt-sággal, olesón, kitűnő édesestézták készíthetünk dr. Oster-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és eszokoládó izsekben kaphatók s a viosnyek által újjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filléres pudding-por esomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsizzal, tejföllel nékelt készíthjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tőpértéket. II.

NYILTÉR.)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felntettek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hiszáló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
fölül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne kassunk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALANIZSNA!

MILKA
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDE
Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egyszer 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 60 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Bánkovich János

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásba szerelt.

Közegészség a háboruban.

Ira: Dr. Barai Jenő.

II.

A közelmúltban Budapesten előfordult koleraesetek majd mindegyikében ki lehetett mutatni, hogy az illetők nyers dunavizet ittak. Dunavíz ivásra rászoríthatná a háború a főváros egész lakosságát, ha ostrom alá kerülne, mert az ostromlók a vízvezetéseket elpusztíthatják. Ostrom esetén tehát szükséges volna a városban mindenkit beoltani.

Élelmiszerek után a kolera fertőzés sokkal ritkább. De azért ügyelni kell különösen ott, hol a háztartás számára mindent idegenből szereznek be.

Különbözik a koleraét csak a kolerasbeteg, helyesebben a kolera-vibrókat tartalmazó hányadék és ürülék terjeszti tovább. A kolera elleni védekezésben tehát az a fő dolog, hogy ezeket a szennyezett helyeket és tárgyakat mind ártalmatlanná tegyük. Ez a hatóság feladata, s ezt a fertőtlenítési segélyével teljes mértékben el is lehet érni. Kiegészíti a védekezést a beteggel érintkezésben volt egyének megfigyelése, mert ezek nem ritkán fertőzheték magukat.

mielőtt a hatóság közbeléphetett volna. Ez mindössze öt napig tart, mert ennél tovább a kolera nem láppang az emberben.

A védekezésben tehát nincs semmi nehézség. De emellett a közönség még szót is fogad és betartja a hatóságok közzétett figyelmeztetéseit, semmitől sem kell tartania. Ennek dacára a kolera még mindig rendkívül rém a közönség szemében. Nem ritkán izgatott mialta a hangulat, s ez a hatóságokat olykor valóságos polipragmáziába hajtja bele.

Ezt a kifejezést orvosi körökben az operáció tulburjánzásának megelőzésére szokták alkalmazni, mert tényleg vannak egyes sebészek, akik az ujkori operatórok veszélytelenségén felháborodva, többet forgatják a kést a kelténél.

A közegészségügy terén mindenesetre jogosultabb a tulburgnóság, mert inkább tegegyünk többet sem mint valamit elmulasztunk. De végtére itt is vannak bizonyos határok. Szükség nélkül nem szabad az állami és társadalmi élet egyéb fontos nyilvánosságát akadályozni.

És különös, hogy a közönség főleg a hivatalos helyeken való érintkezésben látja

a főveszedelmet. Pedig a hivatalos és magánjellegű érintkezés közt természetudományi alapon nem lehet különbséget tenni. És ha az embereknek egymással való érintkezése koleras időben es kugyan veszélyes volna, akkor előszörban az összes vendéglőket, kávéházakat, mozgószínházakat és közlekedési eszközöket kellene használaton kívül helyezni. Ezekben vannak együtt az emberek néha igazán bámulatraméltó zsúfoltságban.

Ingénybe veszi ezeket akármelyik bacillusgazda polgártársunk is. Megfogja a kilincset, székét, csészt, poharat, tányírt, evőeszközt, vagy a koszi kapaszkodóját, még pedig — bocsánat — de nem mindig abszolút tiszta kézzel. Sőt a felsorolt tárgyak egy részét szájhöz is veszi. Azok aztán belekerülnek a mosogatóvízbe a többi közé, anélkül hogy előbb fertőtlenítenék. A mosogatóvíz pedig minden inkább, mint fertőtlenítő folyadék.

És ezeket senki sem gyanakszik. Leülünk az úresen hagyott helyükre. Nyugodtan használunk utánuk mindent, ellenben nem merünk az ismerőseinkkel kezét fogni és feltűnik a gyermekeinket az iskolabájjárától. De hat hiába! A közfelfogásnak kell

Kolet költészetéből.*)

— Japán. —

I.

Az emberről.

— Kotonu. —

Zugó tengernek csaphodása,
Habbá török a bérceken,
Miként a sors verése, átka
Elsimul edzett sziveken.
Az erősnék nincsen mi ártson,
Gyóváké az elsüllyedés,
Azoké a Nirvána kincse,
Bzeké az elfeledés.

II.

A virágról.

— Hokatava. —

Van a virágnak érzeménye,
Van bánata, bája, sebe,

Ami nálunk a dobbanó szív,
Az neki rejtejt gyökere.
Ha ez bétes, ha éri bántás,
Megjelenik arcán a bánat.
Nézzétek a hervadt virágot,
Mily bánatos, mily szomorú!
Fáradt feje bágyadtan bólni,
Szírmának színe elfakul,
Illata fogy, megroppan lörsze,
Mig végre a földre konyul.
S van álma is minden virágnak,
Szerelme szintúgy s óhaja;
Csendes éjjel, ha megfigyeljük
Átszáll a kerten sóhaja.
Álmodozik, akár a lány sziv.
Van eszménye, egy más virág;
Birmi vágyja Szezfű az Iriszt,
Nárciszt ölel a Rózsaaq.
Integetnek, bólnitnak titkon
S ajkukról a mézporoda
Bucsucsókként egymáshoz átszáll
S holl virágnak Eg a hona

Ford.: ZOMBORY GYULA.

MEGŐSZÜLT EGY ÉJSZAKA ALATT.

— Egy sebesült elbeszélése. —

Fehérhaju, mélyen becséjt senki ember fokszak az egyik bpesti kórházban. Alig töltötte be a 20 évet és már úgy néz ki, mintha jóval túl volna a félszázadon. Az a sajátos mélyen bognó szempár, mely az ősz koponyából mered ránk, szinte megdöbbentő hatást kelt. Úgy éri az ember magát, ha végig siktik rajta e különös tekintet, mintha valami magnessel simitának vág, mely szírija az ember lelkét. Szinte megremeg tőle.

Beszélni kezd.

— Csunya esős délután volt. Éleson vágta arcunkba a véguétkül esőseppelket a szél. Mi a lövőárokban feküdtünk. Voltak szemben legalább kétszerannyi muska volt beásva. Vad kínoson ássai népek lehetnek, legalább erre következteltünk riasztó kínosztűkből. Mi a legóvatosabban ittünk. Egyszeres golyót sem pocsékolunk hiába. Csak az idő ne lett volna türelmetlen. Alkonyakor előköszintünk a rohamra. Megharsantak a trombiták; slüemultak az ágyak és mi kiugrva lövőinkből bőségtelen vésték magunkat az ellenségre Csodálatos. Az orosz nem futamodott meg.

Borzalmas vad öröféssel ugrottak felék is és ép oly hevesen rontottak ránk, mint mint ő rájuk. Leszonsatos roccogás, fegyverropogás, csattogás, ordi-

*) Legújabb illusztrációs munkatársunk kolet utjából hozta el Kolet költészetét a alkalmunk tess többször közölni szokású. Sz.

változnia, hogy tárgyilagosabban lehessünk a kolerávról szemben. Mert a szegény tisztviselő hamar elvérlik a port. Nincs könyvebb, mint a hatósági közveket meggyanusítani és mindjárt eljárásuk eredményének bevárása nélkül el is itélni.

Hangoztatják itt-ott a rémlátók azt is, hogy a Vöröskereszt helyéig szintén veszélyeztetik a közegészséget, mikor a sebesültek körül szorgoskodnak. Ezeknek a jövővé hölgyeknek a nyomában csak áldás fakad és működésünkkel nál még egy betegséget sem okoztak. És nem is okozhatnak, mert a fertőzött katonákat elkülönítik s azok olyan helyen vannak, hol szűkeg esetén a fertőtlenítést tökéletesen végre lehet hajtani.

Aki egyszer látta ezeket a haróter viziontagágnál elosigázott viládeket, az nem fogja mondani, hogy vonjuk meg tőlük az enyhítő és bátorító néh kezét. Könnyű lthun a meleg kályha mellett kiszínezni a lehetőségeket.

Biztosabb volna mindenesetre, de még biztosabb volna, ha be sem erzesznék a sebesülteket. Sőt legbiztosabb lett volna, ha el sem kezdjük az egész háborút. Ugy-e bár? — Így lehet az okoskodás utján a végtelenbe jutni.

De ha élni és magyaroknak maradni

mind töltötte be a levegőt. Egész sorok dőltek ki tozásról részről. Ujjabb és ujjabb örök rohantak fel anélkül, hogy akár egyik, akár másik fél eredményt tudott volna elérni. Egészen besötétedett, mikor mindkét fél visszavonult. Egyik sem üldözte a másikat. Kise ímését lövéseikben voltak a csapatok. Roham alatt a karom sebesült meg, amit csak akkor vettem észre, mikor elhagyott az eröm s én oda roskadtam a többiek közé. Fegyveremre két ellenségés katonára esett életemel. Tul az egyik hullán, fukdt a kapitányom, aki a felső lábászárba kapott golyót. Lassanként elcsendesedett az egész haróter. Távollból hozott a szél egy-egy tepsz ággyúörgést, aztán ez is almaradt s körülöttünk semmi nem volt hallható. Félolmas osond borított mindent. Jó másfél óráig feküdtem a hullák közé mozdulatlanul, mikor megmozdult a kapitányom és fél karra könyökölve felésozott.

— Jaj Istene! S hájoltat a kapitány. A magyar szóra lettem figyelmes, ekkor vettem észre a kapitányomat. Nem tudtam mozdulni, hogy segítségre lehettem volna. Éjjel előtt tisztulni kezdett az égbold s a fekete felhők közül óvatosan bujt elő a hold korok tányérja. Ulyan jó! esett látni most ezt a féldégek égi testet. Úgy érzenem, hogy most már nem vagyok egyedül. Még a mellettem fekvő hullák kezét se voltak ой hidegek. Mindketten szóltalan néztek a fenségesen ragyogó holdat, mintha még soha láttak volna. Messze balétek a csaterrel. Mindenfelé fekvő emberi testek, élelőtlenség s köztük mi ketten. . . . Egyszerre halk léptek zaját hallottam. Nem tudtam felélni. A kapitányi felkényökölt, de csak úgy, hogy ne nagyon emelkedjek ki a hullák árnyékából.

— Ki jő? Kapitány ur!

— A gazember! Sziszegte a parancsnokom. Hullá fosztogató!

Most már én is láthatam ezt a pokolból száradult rémet B3 köpeny volt rajta. Arca csak akkor

akarunk, akkor nemcsak az eszünkre, hanem a szívünkre is kell adni valamit. És bizony a tudományunk szeretet nélkül olyan üres, olyan lelketlen valami, mint ama biblibeli csendes ére, vagy pengő oltalom.

(Vége.)

Hadi emlékérem orosz ágyuból.

Az oroszokkal vívott heroikus küzdelmünk első nagy diadálát a kraszniki csatában arattuk. Legendás hírv huszárjainkat itt neveztek el ellenségeink vöröörögöknek, itt esett birtokukba először nagyobb mennyiségű hadi szakmány, itt kezdtek meg a hatalmas tuleróvel szemben győzelmes csatáink egész sorát.

A kraszniki csatát a világtörténelem nagy és örök emlékezetű csatái közé sorozzák majd a historikusok és míg a történelem fölülásain arad bittökkel ragyog a magyar dicsőség a jövőkor népei emléket is kapnak belőle.

Emléket, amelyet a vas ípuszúthatatlanságával, a bronz örökkévalóságával őriz meg új koroknak évszázadokig.

A kraszniki diadal trófeumából egy orosz ágyút Ófelségő a király az Augustus alapra ajándékozott, hogy vereszen belőle „Hadi emlékérem”. Az emlékmányolt orosz ágyút azóta a zólyombretői magy. kir. állami vasműhely öntődjéje éremek verésére alkalmas formában feldolgozta, lemezelt, bronz alkatrészeiből pedig a körmébányai magy. kir. pénzverő

volt látható, mikor felemelkedett. Folyton le fe halott. Minden hullákkal megállott. Átkutatva zsebeit, aztán végig simította a kezeket s a gyűrűket huzgálta le. Egyik-másik megmeredt hulla újjáról nem sikerült a gyűrűt lehuznia, de azért nem hagyta ott a gazember. Övéből kést vett elő s egy nyisszanással levágta a gyűrűs ujjakat. Egymásután 10—15 ilyen rémes esonkítást láttam. Mi volt nekem a percben a roham veszélyétől való borzadály, mi volt ehhez az érzéshez képest a félelem és irtózat, azt leírni nem lehet. Nyilván az a sors várt rám, ami a többi-kré. Egyik másik életlen testbe, mely gyanusnak tetszett a rabló előtt, beledöfötte kését a pokol fejáta. Léperől-lépersé közelédtet hozzánk. Suttogva szóltam a kapitányomhoz!

— Kapitány ur! Nincs semmi fegyver? Revolver? vagy valami más, mert nekem nincs és nem is birom a karom.

— Nincs semmi.

— György! magukat halottnak. Talán így megmenekülünk. Többet nem mondhattam, pár lépésre volt tőlünk a fosztogató. Brrr. A gyermekesékből láttam még így rém alakot. Az arából csak az orr és szem nem volt szörrel borítva. Vadtekintet. Jelen kiálló arcsona emberhez hasonló rém alak volt. Orosz egyenruhát viselt. Most a mellettem fekvő hullához lépett, amely egy orosz katona hullája volt. Átkutatva a zsebeit. Nem talált semmit. Most a kezét fogta meg. Vékony karika gyűrű volt az egyik ujján. Durván rántotta meg a gyűrűt, azonban nem sikerült lehuznia. És ekkor borzadt meg legjobban. Úgy nyugodalommal huzta elő kését ez a rém, mintha egy száraz galyról lenne szó és egy huzással levágta az ujját. Most hozzám lépett. Felém hajolt. Egyik kezével a zseembe nyúlt. Éreztem, hogy elől a szívem verése, egész testemre borzadály futott végig. Féltem; hogy elárlalom magam. Arca közel volt arcomhoz. Kellemetlen pálinka szag ömlött a gazom

hivatal már veri; a vaslemezekből is nem sokára elkészült az első magyar győzelmi érem.

Pheidon Argos királyi verette az elő éremet még Kristus előtt 700 évvel és azóta a történelemírás legbenedesebb segítő forrása lett az érem. Piramisok mélyen görög és római temetőkhöz helyeken eltemetett világok romjai között talált éremek vezeték a történelem író helyes nyomra és a nagy érem gyűjtemények még ma is élőszóval hirdetik régmúlt idők nagy eseményeit.

A kraszniki diadal éreme is méltó helyet követel ebben a gyűjteményben, hogy majd akkor, amikor utódaink előtt az idő ködéből a mai nagy élet-halálharcon csak konturjai látszanak, ott legyen az emlékek felidőző, vaska, bronzba öntött írása. A kraszniki diadalmas csatában az oroszoktól elveit ágyuból verette az Augustus-alap 1914—1915.

Az érem egyik oldalán ugyan is az a felírás, fölötte a megrendíthetetlen erő félelmetes szimbóluma, az oroszlelő.

Az érem másik oldala gyönyörű művészi relief, mely Murányi Gyula hírneves szobrász művészi ihlettel alkotta csata jelenetét ábrázol. Egy orosz ágyút hovekdek, huszárok hősi rohammal elfoglalnak, miután elűzték az ellenséget.

Szemléltető, plasztikus a művészi kivétel, meggyőző örök becső, a művészi elgondolás, mert történelmi eseményt hirdot, bizonyító erejű, mert az ellenség halát osztó szörnyetegéből készült, nekünk magyaroknak pedig dicsőségös, mert kizárólag magyar hősök ragyogó haditettét kizárólag magyar érem alakjában őriz meg a jövő nemzedékük.

Augustus-alap bronzból és vasból kőféle érmeket veret. A nagy érem egy forintos nagysága. a

ber lehetetlővé arcomra. Oh, ha akkor nem lett volna átélve a karom . . . Uralkodtam magamon . . . Egyik zsemben megtalálta az aranyórámat, amit magához vett, aztán keresztül lépett. Átkutatva az ő zsebeit is de nem talált semmit! A jobbkéz is ujján volt egy kis brilliáns köves gyűrű, azt huzta le, aztán tovább ment. Mind a ketten háttalton néztünk a kéklő égre. Tíz lépésre lehetett tőlünk a rabló és nyugodtan folytatta rémes munkáját. Ekkor a kapitányom megszólalt.

— Nem birom. Borzostóan fáj a lábam. Meg kell, hogy forduljak.

— Az Istene! kapitány ur, elárulja magát.

— Nem birom. Nem birom. Fel kell könyökölnöm.

Háiba volt minden könyörgésem, a kapitány felkényökölt: Kébben a pillanatban megfordult a rabló is és egész közel jött a kapitányhoz a mikor megállta, hogy el, revolvert vett elő, valamit sziszegett állatias fogai közt, aztán hős löte a tisztet. A rabló még 10 ideig folytatta gáztételt. Holvaztem most még borzastóbb lett, szegény kapitányom nem halt meg azonnal. Iszonyú hallátsúja volt a ezt nekem végig kellett nézmem, anélkül, hogy tohettem volna valamit. Hájnal fél megcsúszott a haloldias és megint néma csend borított mindent. Eltűnt a hold is.

Ragyzel: feküdtem ott abban a rettenetes helyzetben. Akkor jöttek a mi katonáink s nagy sírgördő estak. Közben éreztem, hogy elhagy mindan érem. Szemem lecsukódott s féllalomban halottam, hogy megékezték a flux. Halottam mikor mondta valaki:

— Az oroszokat külön . . .

Most köztársaság fogott el a félelem. Ha elhagy az érem, eltemetnek a többiekkel. És ez a rettenetes érzés új erőt adott. Mikor hozzám értek a katonák, minden érmét összeszedtem, megmozdultam, anélkül elmozdítottam az eszméletlen, Harmadnap ébredtem fel s akkor már ilyen ősz voltam.

kiesi olyan, mint a husz koronás arany pénz. Az éri választotta ezeket a kis formákat, hogy az orosz ágyúból lehetőleg minél több érem kerüljön ki és minél többen megszereshessék Biztonság ellenőrzé, hogy csak annyi érem verjenek, amennyit az ágyú anyaga szolgáltat. A bronzból való nagy érem ára 10 K, a kieszé 5 K. A vashálból való nagy érem 2 K, a kieszé 1 K.

Ugy értesültünk, hogy az érmeiket már ebben a hónapban forgalomba hozzák és városunkban is vásárolható lesz, az Augustus-alap megbízottjainál, akiket annak idején meg is nevezünk.

Aki a győzelmi érmet, melyet az Augustus-alap „Hadi emléktáromnak” nevez megszerzi, ritka becsü történelmi emlékekhez jut. De ezenkívül részt vesz a nagy nemzeti küzdelemben itthon. Elősegíti azokat a munkáit, akik az ország belső igazalmát igyekeznek fenntartani, fillérelvel nyílti a nyomort, értünk küzdő, értünk vérző, értünk hősi halálba rohagó testvéreink itthon hagyott hozzátartozóikról gondoskodni.

Az ágyúból készült győzelmi érmek teljes jóvedelmén ugyan is a harcukban küzdő hőseink család jait; a háború következtében itthon inséggel küzdő asszonyok, gyermekeké. A jóvedelem 15 százalékát helyi hadi jótékony bizottságnak kapja meg kizárólagosan hadi segély céljaira, a többit az Augustus-alap országos segély elosztójában használja fel. az eddig már oly sok elismerést érdemlő hazafai formában.

Igy megy át egy nemcs metanorofizom az orosz ágyú. Az az ágyú, amely eddig annyi életet ontott, annyi nyomort, szenvedést, okozott most expálja szörnyű bűnét, mert ugy lesz rendjén, hogy ugyan annyi életet mentse meg, könnyet töröljön, fájdalmat nyíltse.

HIREK.

— **Hősi halál.** Egy megtört ötéves anyának a egy reményvesztett szép menyasszonynak hozott a posta szomorú levelet, mely Polin Elek hadnagy hősi halálát tudtatta.

Thomka Irén az ifjú menyasszony, ki iránt, hogy mily rajongó szeretettel viseltette hősi halált halt vőlegénye, álljott itt a levelet, melyet Gyenes Lajos szakaszvezető intézett a bájos a most már le-sújtott lelkű menyasszonyhoz:

Kedves Irén Nagysá!d!

Mély fájdalommal kell azt a szomorú hírt tudalnom, hogy kedves vőlegénye Polin Elek hadnagy ur a múlt hó 26-án az északi harcokban hősi halált halt.

Szolgálok vizsgálatossá sokat zaklatott lelkűnek az a tudat, hogy boldogult Lexi a hazáért küzdve hősként halt meg, utolsó sorait is Kegye-dnek írva a utolsó sósája is a Kegye-d nevével szállt el 26-án hajnalban, amikor százada rohanva vezetve egy ellenséges golyó által hátánál téve taláira mind-n szenvedés nélkül meghalt. — Temetésén hajtársai a katonái voltak jelen.

Imjéltelen kérem legyen erős, küzdje le fájdalmát az a tudat, hogy áldott lelke vőlegénye a hazáért halt hősi halált, kire mindenkor büszke lehet.

Ugyancsak tegnap érkezett a boldogult hadnagy szolgájának egy kártyája, melyen szomorúan tudatja Thomka Irénkével hadnagyja elcsat.

A szomorú hírt hozó kártya szövege a roham előtti estén Polin Elek menyasszonyához intézte a

következőket írta: „En majd a menyországban fogok imádkozni boldogságodért.” Mintha csak megérte volna bekövetkező halálát, azzal adta At a lapot szolgájának, ha meghalva a rohamban, azt Thomka Irénhez juttassa. A balsejtem bekövetkezett. Polin Elek meghalt, hőiesen a harcokban. Nyugodjék békében hősi halált halt társával. Övének a bájos menyasszonynak le-sújtott szívére pedig nyújtson gyógyírt a mindeneket megvizsgáló és megboszuló Uristen. —

A Népkaréképénztár részvénytársaság Nagykonzsán, állandó hiteket engedélyez bekebelezés, vagy értékpapir fedezet alapján: leszámított üzleti váltókat: elfogad betéteket könyvre, vagy folyó-számlára és azokat 5000 koronáig felmondás nélkül, nagyobb összegeket pedig rövid felmondási időre visszafizet.

— Gyenes Dossó emlékezete a Munkáspénztárban. A nagykonzsai Körületi Munkásbiztosító Pénztár március 9-én este tartott igazgatósági ülésében kegyelettel emlékezett meg a déli harcokban hősi halált halt Gyenes Dossó pénztári számlaelőrről. Az igazgatóság elhatározta, hogy Gyenes kitanó pénztári munkásságát és érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti, haláláról gyászjelentést ad ki és a gyászoló családnak részvét átiratát intéz. A gyűlésen bejelentésre került, hogy Gyenes tisztelői és barátai gyűjtést indítottak a pénztár kezelésében le-tartandó Gyenes Dossó emlékalap érdekében, melynek kamatából a husz héten tall beteg munkásokot segélyezik, kiket a pénztár a törvény szerinti más nem segélyezhet. Az igazgatóság köszönettel vette tudomásul a kegyeletes megemlékezést és elhatározta, hogy az eddig mintegy 2000 koronát kiterő gyűjtést folytatja. Az emlékalapra további adományok Révész Lajoshoz, a pénztár ügyvezető igazgatójához küldendők.

— Járvány az iskolákban. Még alig kezdődött meg jóformán az elemi iskolákban a tanítás, máris egy új rém áll a rendes munka kővé akadályul, a ragály. Napról-napra ritkulnak a padok s mind több és több tanuló dönt le a járvány, megakasztva az iskolák munkáját, mely a háború folytán amúgy is rövidre szorult.

— Eleett hősek exhumálása és hazaszállítás. A belügyminiszter tudatta törvényhatóságokkal, hogy a hadsereg hadtápkörletében eltemetett hőltettek exhumálása és elszállításra iránt a kérvényt mindenkor az illető hadsereg hadtáparancsnokainálhoz kell intézni és ez a kellő vizsgálat után határoz a kérelem dolgában is s a mennyiben az engedelmet megadja, felhívja a folyamodót, hogy a terbe vett exhumálás idejét táviratban idejkorán jelentse be. A szabályok értelmében a kolériban, hímlemben, kütéses ifjúságban pestisben, vörhenyben és diftériában elhaltak hőltetéseinek exhumálását és elszállítását egy év eltelté előtt nem engedik meg.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacsot-l!

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtáparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium **Hadsegélyező Hivatala**, Budapest IV., Váci-utca 38. sz.

HIRDETÉSEK.

Főzél észél, Es a modern asszony elve A rég bevált tikos reocpiok idejüket muták. Ma a főcél a változott gazdasági viszonyoknak megfelelő jó és isletes könyhát vezetni, ezért jó gazdasasszonyok dr. Oetker-féle antóport használnak, mivel időt, munkát és pénz takaríthatnak meg ezenfelül biztosítják nyujt bármiféle sitemény sikeres elkészítésére. A világos fej a legszebb és legtalálabb symboluma azu kiváló konyhaszernek. Kzen fej mintegy figyelmzetet arra, hogy „Főzél észél”.

III.

A francia ipari termékek ellen.

Az a minden kritikán aluli megatartás, melyet a franciák kedves orosz szövetségük kedvéért a védtelen magyarok, osztrákok és németek irányában tanúsítottak, immár mind a három nemzetben megteremtette a visszatörési gondolát. Magyarországon, de főképen Budapesten minden ellen irtóháború indítottak, ami francia — A különféle francia elnevezésű mulatók hamarosan megváltoztatták a fővárosban neveiket, a francia pezsgő, a francia olaj, a francia konzerv, de végül a hőlgyek jóvoltából a francia divat is elvesztette azt a varázst, amellyel eddig lenyűgözve tartotta a lelkeket. Egy dolgot azonban szinte mindnyáján elfelejtettek boykott alá venni s ez — a francia cognac. Cognac városának nevét nem lehet hamarosan kitorólni a finomabb papramorgókat kedvelő emberek emlékezetéből, holott islán ez lenne a legkönnyebb dolog. A borból párolt italt a technika vívmányai következtében ma már Magyarországon és különösen Piumében sokkal jobb minőségben készítik, mint akár a legelső francia gyárakban. Az „Adriatica” Cognac Médicinal néven forgalomba hozott tiszta borpárlata különösen ajánlható gyógyóelőkra is. Az „Adriatica” fumei gyógykonyakja azofonell, hogy jobb a francia gyártmányoknak, tetemesen olcsóbb is. Talán eddig az is volt a legnagyobb hibája, hogy olcsóbb volt a franciánál. Végre megtört a varázs és a magyarok csak magyar oognacot fognak fogyasztani.

I. F. W. AJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izlées kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának között példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány eszer oldalon csupa beváltott ígért, csupa izlées és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szenzáció. Aki látja, már ismerősen odvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommá lett. Meglepetéssé jött és ugy nyözött, mint egy kellemes meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Ason a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert a sajtóba a háboru kitört, ugy hozzátartozik az élet széleslelőhöz, mint a kenyér. Ünnap, amikor friss szám kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” azt a gyors népszerűséget nyilvan annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de sulyt fektet a képek művészi szépségére és izlées kiállítására is. A legzsebb, a legérdekesebb és a legaktualisabb harctéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomású borítékai pedig egyenesen szenzációi annak a bétnek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Anit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán föllelőssé teszi a családok számára a külön ujságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvezményeinek sorozatát. A lap technikai kiállítása tekintetében pedig felviszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új főlészendőben is előfizelőinek és olvasói-
k további támogatását.

„Az Érdekes Ujság” elő izetési ára negyed évre 2.80 K, fél évre 5.60 K, egész évre 11.20 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. 19 K. Eszár-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tuts-k Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Elfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, nygyodévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívántra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondolnak

arról, hogy gyermekeik ápláló izlées és édesztéztakat, kapianak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesztéztakat készíthetnek dr. Oetker-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé izekben kapathatók a kisinyek által ujjongó fogadtatásban részesülnek Egy 15 filléres pudding-por csomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. eukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsökkel, tejjel nélkül készíthetjük, ezen szerek fokozták a jóit valamint a tőpértéket. II.

NYILTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hiszláló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kisérlet nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttekort nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vagyuk igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ vaknak az

ALAMIZSNA!

KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétlőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyen. szám ára 10 fill.

Felolvas szerkesztő:
Bánékövich János

Főszerkesztő:
Komény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.
Telefon: 182. — Hirdetések díjlistájában sziert.

A német szellem.

A németektől valamennyien sokat vártunk már a háború előtt, mégis mindnyájunkat meglepelt ez a nép, mert tettel és ragyogó harci erényei a legfokozottabb igényű várakozást is messze felülmulják. Osodálattal adózunk a legő-pusztító Hermán méltó utódainak, kik a békében és háborúban egyformán Atlasként hordozzák vállukon a nagy és nemes eszméket

Fenségés tettekre hivatott ez a nép, vezetője Európa békés kulturumunkájának, igazi pedagógus mundi, kihez az egész világ tanulni jár, eszméivel megtermékenyíti a már-már meddő latin kultúrákat és egyetlen bőséges barátját leszámítva, mégis magányosan áll Európa közepén! Ő az a tengerből büszkén kiemelkedő szirt, a melyet mindenfelől ostromolnak a megvadult tenger bőséges hullámai, de csak azért, hogy taktéka törve lecsenjenek szét a gránitfalakon. Hogyan van az, hogy ennek a dicőséges népnek ninosenek barátai, de annál több az irigye meg az ellensége?

Sokunknak fejében megfordult e felév folyamán ez a kérdés. Maguk a németek is

őszintén a szemébe néztek. Felelni próbált rá Cohen Hermann is, a neves marburgi bölcsész és mi az ő felelete nyomán vázoljuk itt a német szellem sajátosságát.

*

Nem szeretik a németeket, — mondja Cohen, — mert nem értik meg őket. Hogy is érthetné meg az erkölcsi alapokon felépülő német szellemet az a romlott Európa, melyben az erkölcs veszni indult, a természet- és népjogok meginogtak akkor, mikor a francia köztársaság évtizedeken át szövetségben tudott élni az orosz önkényállammal. Ez abnormis politikai helyzethez járult aztán, hogy az utóbbi években az elvukult Anglia is szolgaságba rohant (ruere in servitium) és eladta magát a kettős szövetségnek.

Különös, hogy éppen azt a népet nem értik meg, mely maga minden kultúrát meg akar érteni, mindenkit szeretettel lát vendégül, a nélkül, hogy egyéni sajátága megtagadását kívánja valakitől. Mi hát az, a mit nem akarnak megérteni Európa többi népei? Mi jellemzi a német kultúra szellemét? Mit alkottak a németek olyat, a mit senki más nem tudott volna az emberiség számára magteremtani?

A legtöbbször a filozófiára gondolnak. Hiszen az angolok is mosolyogva emlegették még a mult század derekán, hogy míg Németország csak filozófiai rendszereket exportál és nem gyarjut, addig ninos tőle mit tartani.

Jogosan fordul hát, a nemzeti sajátágot kutató szem a filozófia felé, ám rossz helyen kereskedik, a ki ezt a metaphisikában látja megtestesülve. A metaphisika minden nagy kultúra közös hajtása, a német filozófia több mint metaphisika, ez átjárja a kultúra minden területét s ezáltal mindent olyanná tesz, mint a milyen a német szellem és a milyenné az szeretne lenni. Csak így képes ez a szellem óriási anyagot felszívni magába, de azt aztán az igazi eredetiség erejével tudja megformálni, organizálni, sajátjává tenni. Ily roppant szellemi kapacitásra legfeljebb a görög szellem történetében lehet még akadni.

S a német és görög szellem ilyenét érintkezése nem véletlen valami. Feltehetőleg ez már annál a gondolkodónál, a kinél először lett bátorítalan, mégis határozott kifejezésre a német lélek: Nicolaus Cusanus-nál. A római kardinálisban német szív dobogott, nem hiába kívánta végrendeletében, hogy

Vasárnap!

Irta: Gábel Béla zászlós, gimn. tanár.

Vasárnapi napon a rajvonal megett,
Havas hegyek alján állt a gyülekezet,
Harcban edzett ifjak, magyar honvéd bakák!
A kik Istenuket soha el nem hagyják.

Ősszejtöttek most is a szent oltár körül
S látszott minden arcon, hogy a lelkük örül,
Előttük mi tiszték, őrnagyunk az den...
Ugy förtént az eset, a hogy elbeszéltem.

Tábori lelkészünk a misébe kezdett,
Buzgón vetelt ki ki magára keresztet,
Szívüből jött éneket hallgattak az egek —
Azt zokogta szava „keresztfához megyek.“

A katalmas Isten nagy örömmel nézte,
Miként ünnepel a harcok hős vitéze,

Áldó napsugarát leküldte a tájra
S figyelte, hogy mit kér bátor katonája.

De im! egyszerre csak itt a szent templomba
Gránát csapódott le s féltelmetest robban,
Aztán jött egy másik, s ki tudja, hogy
[hány még
Elég, ha azt tudtuk, mi a gonosz szándék.

S a ki nem hisz csodát, avagy istentelen,
Itt kellett vón annak köztünk lenni jelen!
A sok gránát között, mint a sziklák állunk,
Nem volt mise közben semmi bántódásunk.

Ne feledjük soha ezt a vasárnapot,
Mert a lelkeinkben mely emléket hagyott.
Őrnagyunk szózatát most is egyre hallom,
„Velünk van az Isten! Kitartás! Bizalom!“

Magyar virtus.

Egy szem abból mosziból, mely valamikor majd a mai harcos Magyarországot képét fogja adni.

A 18 éveseket nálunk is becsörtök. Volt vagy tíz gyerek, pár talán gyengébb, de a többről bizást el lehet mondani Vas Gerebénél, hogy ha az Ur Isten megégyeztet teremtené az embert, rétot vehetne mintát.

Nem daloltak mint máskor szócásra menet. Elfogyott a mi néptüknek a daloló kedve. Sok hában van megsiratni való fű, spa testvér, s többi meg nem rontja a nótájával amannak a gyászát. De mikor megjöttek az esti vonattal, akkor már daloltak. Kilecsenek ott virított a kalapja mellett a piros sötéte, az hízta a virtust, meg néminemű folyékony dolgok, amik bu lettek kebelezer, hogy megadóddék a módja. Utánok pedig kullogott egy. A nyakában s többi üres szeredása. Nagy magamagadással épelte a tarisznyát s bele nem dalolt volna azok nótájába a fél világot s em.

A kertkapu előtt állott egy néni. Olyan nem kimondott bába, ki mindent hall, mindent tud, rendezen csak rosszat. Nézi, nézi a dalos legényeket kiknek most derogát a kalapbillentés, de még egy

szíve német földben legyen eltemetve. Ő volt az, a ki először mondotta ki az ujkor és a reformatio hajnalán a sokat jelentő szót: Nihil certi habemus in nostra sententia nisi nostram mathematicam, — ninos a mi tudományunkban más bizonyosság, csak a mi matematikánk. Ime a szó, mely kifejezést ad a német lélek bizonyosságkereső vágyának, s egyuttal meg is jelöli annak a forrását önmagában, az önmaga alkotta tudományban. De e mellett a német lélek egységre vágyódásának, enthusiasmusának is szavakat adott: una religio est in rituum varietate — egyetlen a vallás, csak a szertartások különbözök. Ez meg a reformatio útját, a szív vallását, a hitet hirdeli, melyre a német mystikusok vállán jut el majd Luther.

Már itt belekapcsolódik a német szellem Platón és a görög tudományba. Kezdi látni, hogy más a tudás és más az ismeret. A dolgok nem egyszerűen adott valamik, hanem kérdőjelekként merednek elé: problémákká válnak, a melyek megfejtésére módszereket kell keresnie. A kutatás és a módszer itt egyestlnek, hogy aztán többé el ne váljanak.

Hosszu érés vár még a német szellemre, hogy aztán Kantnál teljes tudatára ébredve bontakozzék ki. A németeket nem hiába szokták a franciák Kant népe gyanánt emlegetni. Nemzeti újjászületésük csakugyan a kanti philosophia történetével forrott össze. Még a katonái: Sebnarnhorst, Gneisenau,

Clausewitz is vonatkozásba hozhatók Kant eszméivel.

Osodlatos és egyben igen jellemző, hogy a német nemzet újjászületése egy philosophiai rendszer eszméivel van összefüggésben. Ilyen sehol másutt nem történhetett volna!

Mikor a német világ a napoleoni idők alettségéből magához tért és megújulni kezdett, e szellemi újjászületést úgy akarták megvalósítani, hogy egy rég halott irodalom talajába mélyítették gyökereiket: a görögökébe. Igaz, hogy a renaissance ebben előtűnt járt, de a renaissance emberei általában rómaiaknak érezték magukat, a görögökkel közvetlenül nem óhajtottak érintkezni. De a németeket Kant Plato Hellasával kötötte össze s így ő lett az összekötő kapocs a két nép között. Kant befejezte azt, a mit Plato megkezdett. A mit a görögök tudományban és philosophiában megkezdettek, azt a németek hasonló genialitással folytatták, ez az ő sajátosságuk. Így lett a német philosophia és a tudomány mindennek mintaképe.

Ma a németiség bőséges példáját adja annak, hogy a költők és gondolkodók népe a barcosok és az államferiáké is. Kosmopolitása nem quietismus, hanem az az erkölcsi öserő, mely egy Kant és Fichte németiségét éllette.

És a háboru után?

A német nem gyűlölködő nép, mely

hosszu haragot szokott tartani. A kik oly sokat, oly becsületesen fáradoztak abban, hogy idegen népek lelkét megértsek, azok mihamar visszatérnek nagy feladataikhoz és dolgozni fognak újra minden népekért. S ha lehet, még jobban ki fogják fejleszteni ősi szellemi sajátosságukat, mert ha van erkölcsi világrend, akkor ez a jog, törvény és erő.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacost!

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtáp-parancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium **Hadsegélyező Hivatala**, Budapest IV., Váciutca 38. sz.

Pártoljuk a Vöröskezeszt együletet!
Használjunk hadisegély bélyeget!
Ne adjunk alkoholt katonáinknak!

H I R E K.

1848—1915.

— Március 15. —

Egyszerű, szürkenap ez a föld golyó összes népének s nemzetének, de nekünk magyaroknak nagy, a legnagyobbak egyike, melyhez oly sok feladatok s magasabb nemzeti emlékek fűződnek.

Karácsony, mert e napon született meg a magyar szabadság magasztos ősméje.

Husvét, mert ekkor támadt föl a magyar diadolság, Pünkösöd, mert e napon születt meg dicső nagyjaink, kik megjöszölték jövőnk nagyságunkat s Szent Háromságunk, mert ekkor kaptuk meg a szabadság, egyenlőség és testvériség diadal korszorját.

Azóta 67 év múlt el s ez idő alatt sokat sirtunk, jártuk a kalváriát, láttuk ölmetsni, majd ismét feltűnni a soká óhajtott szabadság napját, de az első március 15-ének varázsát semmi nem tudta elhomályosítani a lelkekben, ugyanaz maradt mind maig is ami volt s ez az ismétlődő meg-megújulása a reménységnek, a vágyakozásnak s szent fogadásnak, adta a magyar szívekbe azt a bámulatos lelkesedést, mely megmozdította a hazaszeretetet, amelynek lángjaiból fakadt a mai hősiesség önfeláldozás mellyel fiatalok, férfiak, öregek hóbán, sárban, vízben, a legnagyobb nélkülözések közepett is vészjelölő cherubokként védelmezik e nekünk mindenkori szent föld hátrát, hogy a ránk mindentekn agyarkodó galád elleneinket visszazoritják.

S az Ursten, ki a magyarok felett ezer év

jöseit se fér ki egynek se a száján. A hátsó gyereket osti már megszólítja:

— Hát te nem kellettél?
— Nem kellettem.
— Mit mondott a falcaor? Miért nem kellettél?
— Semmit sem szóltott a'. Nem alkalmas. Ennyi.
— Ennyi-e?
— Pedig én is vagyok olyan legény. Én is szokok úgy, mint ő. Piko Sandrit is már hány-szor lebitartam és ő mégis kellett.

— Nem is attal van a'. A te jobblábadon két kölyökujad van. Emlékszem rá jól pöndölös korodból.

— Azért nem voltak be?
— Hát miért volna másért?

Elicasimgo a néne. A fiu még ott marad, bőkködi az ölmös botjával a göröngyöt, azután megindul. Már biztosabb a lépte, mint részeg embernek, ha kimer a hidegre.

Ugy 1 óra múltán fut hozyam egy gyerek.
— Tessék hamar jönni a Vida Palékhoz. A Miska rögzest meghöl.

— Miska? Az előbb még itt járt. Mi baja történt hát?

— Jaj nem tom én, nem tom. Csakhogy miudgyar megből.

Szedem a szerszámom, kis palikámból, amire gondolom, szükség lesz. Fel vagyok szerelve ilyen esetekre.

A Miska felszik a dikón. Lában vérázattal ruha. Jaigató asszony-nép, s egy káromkodó férfi adják meg

a milliót. Kizavarom az asszonyokat s megnézem a sebt. A job lábom véres esonk, a láb külső fele is lehasvita. A hatodik uj hiányzik. Kezdem érteni a dolgot s rendesen előadott dorgatoriumomat, „mert nem vigyáztál jobban!?” magamba tartom.

— Hát, hogy történt az eset? Kérdem az apjától.

Tudja a pócsi szty! Bemök nemrég az Üres házba, ott ott fekszik. Mellette a fejze.

Átmeignyünk a helyszínrre. A második, kamarának használt szoba. A közepén galvázó tőke. rajta a hatodik ujj, mellette a véres fejze, s körötte a fűrészpörben fekete vértécsa.

A fiu szüvedett úgy igazában. Agyara közt szilánkká harapta a pipa szopókáját, de nem szólt egy jaj szót.

— Miska flam! Miért tetted ezt a dolgot? Nem felel.

— Magunk vagyunk. Szóljál. Hátba segíthetek? Most se akar szólni. Bámulja meroven a mestergereidat! Meg fogom a kezét. Biztatón szoritom. Még a padlást nézi, de a szemé könnyes. Azután elsirja magát, csaklő, ökreundzó paraszton sírással.

— Jajt monda Sztahuné, hogy azért nem kellek katonának, mert hogy két zolyók ujjam van. Hát loyagtam az egyet. — Aztán hozzám tekint és szorongva kérdi. — Sokára gyógyul meg?

— Nem soká. — Vagy nyolc nap.

Aztután beveznek?

— Bizonyal. . . Beveznek. . .

Hanem ez a szell-m. hanem ez az erő lelör. Kitehner loro sokat emlegetett sok milliórdjával.

óta tartja társa védő karját, felemelte kezét, erőt öntött e sokat szenvedett nemzet fiainak izmaiba, hogy számító, sivár lelkei ellenünk megszágyultjaink, halomra pusztuljanak s a hősök véréből sarjadjon fel az erkölcs, a rég óhajtott magyar szabadság és nemzeti boldogulás, hogy ledöntvén az utaltatos Mammut szobrát, emelkedjék magyra s ragyogjon fényesen a kultúra a civilizáció diadalmas glóriája. — tanuságot tevén, hogy az önzés elokajába süllyedtek nemzetek sírját az Ur utain járó magasabb célokra hivatott nemzetek ássák meg csak az a nemzet, az az ország, az a nép lehet erős, naggyá és hatalmas, amely mellett az Ur Isten áll. S hogy ő mellettünk, igaz ügyünk mellett van s annak győzelmére emeli fel hatalmas karját, erős a reményességünk és bizodalomunk s hogy ugy is lesz-e nem kétkelhetünk.

A takarékoság katonái.

A háboru elején, amikor a nemzetek felkészülten, nagy anyag és embertömegekkel léptek ki a porondra, az entente-hatalmak cselvényeit a maguk mérettelenségében bizakodó erő rettenetes pazarlása jellemezte. Az a szellem, mellyel az orosz harcaikat vezették, s különösen a százezernyi embertömegeknek az a könnyelmű feloldozása, melyhez hasonlótlig találunk a háboruk történetében, alkalmasint évtizedekig lesz még szomorú emléke az orosz anyának. Ugyanilyen volt a helyzet a nyugati fronton, ahol az angol-francia-belga sereg-ek az ember-ek és az anyagok értékeinek figyelmen kívül hagyásával hetakombákat áldoztak a harc isteneknek.

Ma az emberáldozatoknak és az anyagpazarlásnak az a ugy lendülete, mellyel a háboru elkezdődött, megszűnt. Ugy látjuk, mintha az entente államai kimerültek volna. Nyugaton megállt a nagy garral hirdetett offenzíva, miután a francia—angol—belga csapatok támadási tevékenységét vérszegénységgel járták és semmi eredményt a támadók részére nem mutatni nem tudtak, keleten pedig — eltekintve a mazzari harcok eredményeitől, melyek nem az orosz konyomsúlyos, de a csodálatos német stratégiát dicsőrik — szintén urrá lett a gaddálkodás elve. Az orosz municiópazarlást municióhiány váltotta fel, vagy legalább is az anyagnyereség oly csökkentése következett be, mely őket a legugyobb gazdaságosságra ösztönzi. Emellett ritkulnak az orosz támadások is; a kifogyhatatlannak hitt orosz rezervoir — úgy látjuk — még se kifogyhatatlan és az emberkinésés nem csupán humánus, de főleg hadviselési szükség lett az orosz hadvezérlét előtt.

Az entente államainak a takarékos — valóságban gyengeséget rejtő — delezív magatartásával szemben, a központi államok offenzív erje most kezd érvényesülni. Az emberben és anyagban meggyengült ellenséget minden ponton háttérbe szorítják az osztrák-magyar-német szövetséges seregek kinélt és soha nem pazarolt erőszagaival. Ott tartunk, ahol az erők egyensulya már nem az entente, de a mi javunkra hajlik; jobban bírjuk a harcot emberrel, fegyverrel, municióval és főleg: offenzív lendülettel is.

De azért pazarlalomkint ezután sem szabad a hazatérő katonáink vezéreinek gondoskodni majd arról hogy a győzelmi díjazásból véralázot minél kisebb legyen. Némikéint kiűtho maradtunk más feladatunk van. Takarékoskodjunk azok javára, akik értünk harcolni! Ne legyen egy mórza kenyér, egy falat hús, egy darab vaszon, egy zikkányi erő, amelyet hiábaváon pazarlunk. E háboru nem a végeken, de iűtho fog eldőlni. Az a nemzet győz

amely jobban bírja a takarékoskodást és mindazt, amit megakarított, az önzetlenség és az odaadás hirozimsával tudja az áldozatok oltárán megégetni. Van ez is olyan hősiesség, mint ágyuk tőzében verkedni. Ne maradjunk mögötte azoknak, akik vértüket ontják ki értünk.

— Az irodalmi és művészeti kör március 15-ét mint minden évben, ma is megőnépelte. Az önnepi szónok Nagy Lajos helybeli Állami tanító volt, ki ismert ráteremtésével mindvégig lebilincselte az illusztris hallgatókat. Az önnepes többi számaiat derék gimnázistáink töltötték be, mert sajnos az arharivatottak azt a haremzőkőn az ágyuk és postagolyók zengése közt tesznek tanuságot ama fogadásunknak, melyet e napon oly sokszor megismételték. — Onlják vértöket, török szenvedik a nélkölözéseket, tettel igazolva be hazafias nemes érzelmeket, egy új márc. 15. jűlttével a sok gyász elűzője s a romokon egy szűb, újabb jűvő épűljön fel az iűtho maradt serdlő nemzedék számára.

— Rekvirálják az összes terményeket. Kassa városához rendelt érkezett, mellyel a kor mány elrendelte a rekvirálást az összes mezőgazdasági terményekre. A rendezetel mindenesetre helyes s valószínű az egész országra kiterjesztik.

A Néptakarékpénztár részvénytársaság Nagykanizsán, állandó hiteletet engedélyez bekebelezés, vagy értékpapír fedezet alapján: leszámított üzleti váltókat: elfogad betéteket könyvre, vagy folyó-számlára és azokat 5000 koronáig felmondás nélkül, nagyobb összegeket pedig rövid felmondási időre visszafizet.

— A helyi piac árai. A piaci árak megállapításánál észtekitt biztosít a tegnapi napon a következő árakat szalta meg. melyeket a közönség tájékozásra itt közölük:

1 liter tej 28 f, 1 lit. tejfél 50 f, 1 kgr. túró 60 f 1 kgr. tavaj K 4-80, 1 kgr. fűz vaj K 3-20, 1 kgr. jobb burgonya 14 f 1 kgr. kevert buza 10 f, 1 kgr. fehér bab 80 f, 1 liter fehér bab 64 f, 1 kgr. tarka bab 70 f, 1 liter tarka bab 5 f, 1 dró tojás 08 f, 1 kgr. vörshagyma 60 f, 1 kgr. foghagyma K 2 —, 1 q. hasábrfa 2-80, 1 q. vágott fa K 4 —, 1 q szén K 3-60.

Örvendetes tudomásul.

„BERLIN“ nagymozgó színház nagy-szabású és változatos műsor keretében mutatja be kedden, szerdán és csütörtökön mutatja be a kinematográfia legújabb produkumait, melyek a „Berlin“ mozgószínház igazgatóságának distingvált izleléstől tanuskodnak. A gazdag műsortól kiemelendő kérdékeszűlt dráma és a legújabb háborus felvételek Egy nagy élvezetűl forszant meg magát az, ki e remek műsor megűnéti elműszarar. Szombat és vasárnap új műsor.

Képes levelezőlapok
dus választékban
jutányos árban kaphatók
Ifj. Wajdits Józsefiél.

HIRDETÉSEK.

Főzöl észtel. Ez a mo-

deru asszony elve A rég bevált litkos receptek id-jüket multák. Ma a főcél a változott gazdasági viszonyoknak megfelelő jó és izletes konyhát vezetni, ezért jó gazdasássonnyok dr. Oetker-féle sütőport használnak, mivel időt, munkát és pénzt takaríthatnak meg ezenfelül biztosított nyűlt bármiféle utánemny sikeres elkészítésére. A világos tej a legeszebb és legitalálóbb symboluma ezen kiváló konyhaszernek. Ezen tej mintegy figyelmeztet arra, hogy „Főzöl észtel“.

III.

A francia ipari termékek ellen.

Az a minden kritikán aluli magatartás, melyet a franciák kedves ország szövetségeseink kedvéért a védtelen magyarok, osztrákok és németek irányában tanusítottak, immár mind a három nemzetben megteremtette a visszatérési gondolát. Magyarországon, de főképen Budapesten minden ellen irtóháboru indítottak, ami francia — A különféle francia elnevezésű mulatók hamarosan megváltoztatták a fővárosban neveiket, a francia pezsgő, a francia olaj, a francia konzerv, de végűl a hölgyek jóvöltából a francia divat is elvesztette azt a varázsát, amellyel eddig lenyűgözte tartotta a lelkeket. Egy dolgot azonban szante mindnyáján elfelejtettek bojkott alá venni s ez — a francia cognac. Cognac városának nevét nem lehet hamarosan kitűrűlni a finomabb papamorgókat kedvelő emberek emlékezetéből, holott italen ez lenne a legkönnyebb dolog. A borból párolt ital, a technika vívmányai következtében ma már Magyar. zágon és különösen Fiumében sokkal jobb minőségben készítik, mint akár a legelső francia gyárakban. Az „Adriatica“ Cognac Médicinal néven forgalomba hozott tiszta borpárlata különösen ajánlható gyógycélokra is. Az „Adriatica“ borpárlata minden jobb osemegaru és italmérő üzletben kapható. Az „Adriatica“ fumei gyógykonyakja azonfelűl, hogy jobb a francia gyártmányoknál, telemesen olcsóbb is. Talán eddig az is volt a legnagyobb hibája, hogy olcsóbb volt a franciánál. Végre megtört a varázs és a magyarok csak magyar „cognacot“ fognak fogyasztani.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapírokból
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izlées kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kösött példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” addigi törekvéseit, addigi sikereit. Néhány eszer oldalon csupa beváltott ígéröt, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szenzáció. Aki látja, már ismerősen üdvözli, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalomná lett. Meglepetésül jött és ugy győzött, mint egy kellemes meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert a smióta a háboru kiűrt, ugy hozzátartozik az élet szükségleteihez, mint a kenyér. Ünnepe, amikor friss szám kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” ezt a gyors népszerűsége nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de sulyt fektet a képek művészi szépségére és izlées kiállítására is. A legesebb, a legérdekesebb és a legaktuálisabb haretéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyománu borítékai pedig egyenesen szenzációi annak a hétének, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Anit „Az Érdekes Ujság” az asztanyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán fölöslogossá teszi a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvezményeinek sorozatát. A lap technikai kiállitása tekintetében pedig fölveszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új felosztendőbe is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 2 80 K, fél évre 5 60 K, egész évre 11 20 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos osászár-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal leányok számára. — Szerkeszti Tulsek Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Elfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal — E ki-tüden szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik ápiáló izlées és édesestéteket, kepiannak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesestéteket készíthetünk dr. Ostker-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé izekben kaphatók s a kicsinyek által újjongó fogadtatásba részesülnek. Egy 15 filléres pudding-por csomagból 1/4 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsajzall, tejföl nélkül készíthetjük, ezan szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézet
felnöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
fölül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttekert nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

MILKA
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ
Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Értéktartalék: Egész évre 10 korona, félésre 5 korona, Negyedévre 2 korona 80 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:

Bánakovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadói hivatal Beak-tér 1.

Telefon: 102. — Hirdetések díjazásba szelint.

A csudálatos drágakő.

Ha egy idegen csillagról távosóvel nézhetné valaki a földet, ő milyen nagyszerű mulatságra volna most annak!

Látná a tómerdek földi emberkét, melyek csak akkora, mint a hangya, de olyan sok is és időtlen idők óta öldösi egymást. Látná, hogy azok a vizek, melyek a föld felületét borítják, szép rézesszínűek a vértől. A palotákon, a sziklakkal páncélozott várak falain lyukak vajú az agyagtölgő és elomlasztja a csondes kis fecskécskéket. Mindenütt kis szürke, sárga füstbokréták röpösnek, lángpántlikákat lobogtatva. Amerre a szem ellát, hadban van az ember negyed-fél világűrben és bősztülen önti a vért szárazon, vízen és levegőben. Eleven kép, de unalmas már egy kicsit a csillagbéli szemlélődőnek. Nyolcadik hónapja látja Ám egyszere történi valami. Megrúkkodik a föld. Szétreped falak, szakadékok, hörgő emberek, véres arccal és sárga homlokkal, összedől házakban. Ej, ez nagyon hasonlít a háborúhoz. — Mondja a csillagbéli ember, — csak itt nem az emberek öldösi egymást, hanem a tulajdon édesanyjuk, a föld,

pusztítja őket. Mást szeretnék látni már. Valami újat, a mi még solse volt a világon. De olyant nem tud teremteni a háboru se.

Pedig tud, csak hogy ezt nem mutatja meg a teleszkóp a csillagok kíváncsi fiának. A háboru könyeit, amelyek a nyolcadik hónapban már a világ minden népeinek szeméből kisorsodulnak, akár a diadal utját loscsolják a vérükkel, akár a halálos lejtőt.

Tündökölnek ezek az új termékei a földnek, mint a kristály. Kereknek, mint az igazgyöngy. De magasabban a havasoknál, melyekben a tengerfenéknél: a léleken teremnek. Ott jegeedik ez a csodálatos drágakő, amiről már Plinius is irt, de amit eddig nem látott senki: olyan ereje van, hogy meglágyul tőle a szikla és olyan lágy, hogy enged egy gyermek ujjának is. Ez a háboru könye. Egészen más, mint azok a könyek, amiket már a bókolták ismer az ember. a megpróbáltatások napjaiból a virrasztó anya éjszakaijából, a megtévedt ember bánálatából, gyerekszobákból, ravatalok mellől. Olyan ezek közt a háboru könye, mint az ívlámpa az izzó-lámpák közt. Sápadtabb a fénye, de ragyogóbb. Egy leigázó és felemelő nagy érzés ösereje csillan a mag-

jában, körülötte pedig férfingondok és szülői gyötrelmek aranyiszvedéke bogozódik.

Ezt a fajtaját a könynek még soha nem sirta az emberiség. Ám most sirtja egyik pólusától a másikig, egyik oceántól a másikig. Nem dühvel, nem lázadó keserűséggel, megadó alázatossággal és megtisztító csondes fájdalommal. Talán nem is magáért, mindenért: ami elmúlt, elrohadhat vétekkért, szétporladt osontu gonoszságokért, még meg se született nemzedékekért, ismeretlen végzetekért, melyek lábunk alatt turnak a sötétben, mint a vakondok és fejúnk fölött lebegnek, mint a denevér.

Lehetetlen, hogy ezek a csodálatos drágakövek, amiknél egyéb haszna tán nem is lesz a világháboruak, lepergenjenek a földre és beiga őket a homok, mint a vért. Ugy kell, hogy angyalok gyűjtsék őket aranykehelyre s mikor az megtelik, bele-süssön az Isten mosolya. Abból a mosolygásból születik meg a béke s abban a perben olyan szívárvány ivellik fel a háboru könyeiből az égbe, hogy elkápráztatva fogja be szemét a távol csillagok.

Micczke (Mici) naplójából.

Irtá: Dezsényi Viktor.

1914. október 28.

I.

Elvitték. Tegnap beszurunk... A haza elszakította tőlem. — első szerelmemet Pistát, akit oly nagyon, de oly nagyon szeretek — De hát miért is szeretem? — Nem tudom! — De azt hiszem Pistának igazsága van: „A virágunk megillani nem lehet, hogy ne nyíljk, ha ajón a kikelet! Na hát vagyok a virág, a tisenhatodik övem a kikelet és én szeretek, nagyon kimondhatatlau.

Tegnap este felém megrökönyt hazulról, hogy egyedül lebeszünk ketten és elmondhassuk egymásnak azt a sok szép, szomorú érzést, ami szívünkben fekszik, azért, hogy boldogitson s ami most szívünköt löpi szét, most kinná változik.

Az eső lassan permeterozott. Siralmas, lueskos volt az utca, csak a lámpák sárga fénye csillogott végig a sáron. Kihált volt a város. Az eső bekergette az embereket és csak-néha aietett el mellettem egy egy csarnyós, fekete alak.

Itt Pistá. Boldogan összasimulva elkezdünk mezni-mezni Sok mondani valónk volt és mégse

szóltunk. Szivem örült, hogy vele vagyok, de szenvedése vált az öröm, mert ott volt az a tudat, hogy holnap már nem lesz így, holnap már vége a boldogságnak — vége talán örökre. Sokat sobjajtottunk, sokat jártuk összasimulva szóltani. Pistá bészelt is néha, de én nem mertem szólni, mert könnyim így is csondesen peregtek a téleim, ha kiüllyk ajkam, nem tudom visszatartani a zokogást, de hisz az eső lett volna baj, mért tudja, hogy szeretem; — de mégis — az utcán!

Pistá bekísért az ajtón s ott a kapu alatt megfogta kezemet, szemembe nézett szomorú tekintettel, egész nagy szerelmem-k melegével, úgy sugta: „Isten veled! Jaj! Ugy fájt az én szerető szívemnek, hogy elkezdtem zokogni. Pistá átölelt, felemelte fejemet és megcsókolt, hosszan, fájdalomosan még ajkamát. — Megcsókolt — talán utoljára! — Megcsókoltam én is! Oh ha rágondolok, még most is érzem, még most is boldogit! Oh csak ez a ma ne lenne! Ez a mai nap olyan, mint egy gyászos temetés — igen a tegnap boldogságának temetése; — még ez a siró eső is úgy kopog az ablak üvegén, mint koporsón a görögység. Ma én temettem. Eltemettem az örömet, vígságot, hosszu hosszu időre talán örökre...

Oktober 29.

Oh úgy haragszom az arcomra, miért virul,

miért is szép, miért is piros, mikor lelkeim fáj s nincs itt az, akinek a kedvéért érdemes szépnk lenni.

Oktober 21.

Jujj egy utólam az embereket. Egy sínes kö-szintű érző szív, egy se tud sajnálni engemet. — Nagyon szomorú az arcom, a bánat ott is feltöltöte tanyáját. Oh és nem akad senki, aki lássa bánat legáltalbb csak azt kérdésem — miért?

Ha legalább csak egy barátóm volna, aki faggatók szomorúságom okát; de nem ezek csak beszélnek-beszélnek magukról ez így megnézett, az így jár utánam, amaz fullig szerelmem belém, de én csak mulatok rajtuk. — Brt milyen léha is a mai fiatalág! Én, én azonban komolyan, igazán szeretek és úgy látják azért is szenvedek.

De jó is volna szívem bánatát valakinek elmondani egy sötét, barátságos, meleg szobában, ahol csak a kályha, imbolygó, tözes csikjai euyhítik a sötétet — és sirni... sirni...

November 14.

Ma jött egy kártya Pistától. Már újravonabau van. Kúd, szenved a hazáért a ki tudja, mikor hal meg érte. Meghalt? — Mi is az a halál? — Talán ez az élet csak egy álom, egy farszató, nehéz álom, melyből csak ébredés a halál? — Vagy for-

Korbácsot a farizensoknak.

Az után megszólít egy ember: hallotta kérem? X elcsélt a harctéren. Tíz lépéssel később újra egy: hallotta? Y fogságba került. És nagy szemforgatással, jámbor sóhajok között sajnálkoznak az elcséltnek és foglynak hirdett katonák sorsa felett, kik pedig többnyire erőben és egészségben vijjnak harcaikat a Kárpátok lövében, vagy Bukovina dombjain. A város megtelik haláluk hírével s a részvét szemforgató farizensai boldog gyönyörrel közelegnek, amikor könnyedén odavetett szavak nyomán kifakad a rokoni, szülői, hitvesi kétségbeesés, a fájdalom és a gyötöré szomorúságot könnyű.

Vandorlót fájtat az a farizeushad! Amely idebaza, kikerülve a sorozóbizottságok igenjét, az itthon maradtak idegröndszere ellen folytatja a maga gyilkos hadjáratát. Amely anélkül, hogy bizonyosat tudna, vagy tudhatna, a kinyilatkoztatás határoltságával tesz halottá és foglyá emberket és nem törődve az azzal a romboló hatással, mely az itthon aggódók lelkeiben a bizakodás és az önfeláldozás erejét megzöríti, el nem hallgat mindaddig, míg meg nem érkezik, farizus szemforgatásuk egyetlen méltó jutalmá: a korbács. Mert csak a korbács használ eszeűel az emberekül, kik a legszűnőbb emberi kínsort, testvérek és az anyák könnyét saját perverz gyönyörűségük megszerzésére használják fel és kegyetlenkedési ösztönöknek a lelkek meggyilkolásával szerencsét lefojlat. Korbácsot érdemelnek ezek az urak, tekintet nélkül arra, hogy a nevük elé „méltóságos” vagy csak „t. c.” jelzés dukál-e.

Jól tudjuk: a háború, amelynél nagyobbát véresebbet nem ismer a világtörténelem, áldozatokkal jár. Mindnyájunknak van valajkik a harctéren: fiunk bátyánk, apánk, stb., — széles Magyarországon van család, amely szorongva ne gondolna alkalire, aki meost lövésárrékokban a bidgótól átjárva, de kitartva utolsó lehelletig a magyarságot, az otthonmaradottakért, a bekéért harcol minden akaratának és energiájának latba vetésével. Jól tudjuk, ha majd

eskövetkezik a nyugalom és áradt, gyűrött harcok visszatérnek a családi tűzhely mellé, sokan nem lesznek közöttük, akiket ma remegő, könnyes szájjal visszavárunk. Pihenni fognak jostelen szepet aján és nem tudjuk merre? Nem tudjuk a kegyelet adóját leróni sír színhelyén halottak napja előestéjén: Mindsonnapján. — De elviselejük majd a szomorúságot. Ahol ezer anyák és ezer hitvesnek meg ezer testvérek a könyvek és özer öszefolyók, ott az egyeső elvész. A nagy siratásnál megjelenehtik mindenki; jöjjen is el, hozza magával a fájdalom és a résztvevő szeretet könnyét, adjon a szívéből annyit, amennyit tud és a jószág balszámából erején felül is adakozzék.

De addig ...! Osand legyen urak ...

HIREK.

Csak Te álmodj ...

Vihar van ...
Sivó havat kavár a szélvész az ormon,
Mely, mint dermedt átok mered az égnek.
A komor erdő harsogva rian ...
... Fekesszek katonák, — hősök mindannyian.
A szemek tüzben s fagyos könnyben égnek.

Vihar van ...
Zuhogó villámtól örvénylik a lég:
Gránát vasökle dönti a sudarat.
Hörögve terülnek megtépett testek.
... Hideg hóra törös virágok estek ...
A csontos Halál kacagva arat.

Vihar van ...
Csak Te ... álmodj, otthon, leányiszobában
Bégyatag csöndben, puhaságban, békén,
Fehér kezeddél himézve párnát,
Fülgécart szemmel, mintha hnyutát várnád
Hanyalló napnak tenger messzi kékjén.
Merényi Gyula.

álta, a valóból, a realis élet kizáró forgatagából állunk az örök, boldog álomvilágba, ahol s szív öszszetört reményei nemcsak homályos ábrándképek, hanem az érzés igazak s örök ...

Oh hisz jó is volna már megpihenni, elfelejteni mindent s ha éppen kell újra kezdeni másképp, boldogan, szerellemmel, aggdódás nélkül — háború nélkül.

November 20.

Ma este felő lit volt Ida. Elbeszéltem neki bánatomat. Végig hallgatta, vigasztalt és ő is elcsélt szíve bánatát, melyet ugyobbknak talált, mint az enyéim, mert ő hiába szerel, szerelme esukott szíre talált. Nekem — ugymond — legalább meg van a reményem, hogy visszajön, szeret tovább és boldog leszek, de ő? I Az ő számára nincs már remény, mert elrabolta tőle más. akit az is szeret.

Vigasztalt és hívott, menjek ápolni, hogy lássam a hősök szenvedését, foglaljam el magamat dologgal, hogy bánatomat elfelejtsem és érezhessem van más nagyobb szenvedés is, mint az enyém.

Gondolkodtam rajta sokat s láttam, hogy igaz van, azért hát bejárom én is a kórházba enyhíteni mások szenvedését, amennyire tőlem telik.

November 25.

Egészen elfoglal az a sok dolog, ami a kórházban rém jut, annyira, hogy már napok óta nem tudtam, vagyis nem volt kedvem írni ebbe a kis

titkos naplómba, mely szívem titkos fájdalmát zárja el az irigy világ elől.

Jaj milyen — a világ! Hát Ida nem elmesélte már, amit titokba mondtam el neki? Már mind tudják a lányok s gyünys meggyőzésükkel kintozták szegény, agyongyötört szívemet.

Nagyon szeretek ápolni. Elvonja gondolatom saját bajom felől, úgy, hogy félre gondolok rá, bátha egészen el is felejt-m. Nem, nem! Nem akarok felejtetni! De én is tudnék, mert szeretem Pistát s ha szeretőknek alakít az akkor sem tudjak elfelejtetni, ha távol van is.

Tegnap előtt hoztak egy kedves főhadnagyot a kórházba! Isteneim bárcsak már Pista is itt lenne, hogy ápolhatnám és gyöngéd dodejelgetéssel megmutathatnám neki, hogy milyen nagy az én szerelmem!

Dec 2.

Már megint egy hete nem írtam semmit se, pedig elég sok minden történt velem azóta. Kaptam két kártyát Pistától Hála Isten jól érzí magát. Sokszor gondol rém — írja — s biztos azért kerül ki sirtőlennél a sok titkzselből, mert én imádkozom érte! Igaz van. Most úgyse lehetek egyedül érte, hát könyörgök az Égek Urához, hogy neustie meg Nekém! Szóval önző vagyok, mert talán — nem vagyok benne biztos — ha más szeretne nem imádkozni érte, — gondolnám — tegye az akit szeret. De hála Isten!

A hadsegélyzöböl.

Nemcsak gyötör, s kitűntetett katonáink vannak nekünk, akik a magyar névnek dicsőségét és hirt. nevet szerzenek, hanem eszedes, munkás hadseregünk is. Sz. az nem kevésbé említsere méltó, mint a másik. Egész életük egy folytonos munka és önfeláldozás, mióta a nehéz idők sulya ránk nehezédté. Nem a saját szörökösökünk bódulnak a különféle öszszefeleteleken; hanem ottthon dolgoznak köteinek folyton azoknak, akik értünk harcolnak, vérzenek, ha nem is jamerik őket. Nem idegen az egy sem, mert mind a mi vértükört vértük, harcol s esik el. A hadsegélyzöböl ismét kapunk hirt néhány igazán nemeslelkű urasszonyt, akik mindenyáján igaz buzgósággal szolgálják ezt a nemes ügyet. Örömmel adunk hirt róluk s vesszük nevüket a hír szárnyair, hisz példájuk s munkájuk egyaránt nagy s megörökítőre méltó. Heintler Józsefnélről emlékszünk meg mindenek előtt, aki ezernyi apró figyelemmel szolgálja a hadsegélyzöböl ügyét s szabad idejét pedig mind a különböző szükséges dolgok kötésére fordítja s már is megazmálhatatlan az az érmelegítő, hősapka, s még sok más, amit nemes lelke igaz ajándékköket a közös cél érdekében áldozatal hozott. Melléje sorakoznak érdemes igyekzettel és erdeményvel s munkájukkal még a következő hölgyek nevel:

Dr. Gál Gyuláné: 34 drb hősapka, 1 pár térdvédő, 21 pár érmelegítő. Özv. Kleinö, Dobrecse: 33 drb. hősapka, 2 pár érmelegítő. Oskó Péterné: 32 drb. hősapka, 6 pár térdvédő, 36 pár érmelegítő. Steinicz Katerca: 19 drb. hősapka 17 pár érmelegítő. Weisz Tivadarné: 17 drb. hősapka, 1 pár térdvédő, 1 pár koftya, 7 pár érmelegítő. Özv. Viczenyiné: 10 drb. hősapka, 6 pár térdvédő, 19 pár érmelegítő. Lajperzig Lolly: 11 drb. hősapka, 8 pár érmelegítő. Bauschenberger Adolfné: 11 drb. hősapka, 13 pár érmelegítő. Rotter nővérek: 10 drb. hősapka, 3 pár térdvédő, 13 pár érmelegítő. Fatér Mihályné: 7 drb hősapka, 4 pár térdvédő, 19 pár érmelegítő. Özv. Szegő Gyuláné: 8 drb. hősapka, 6 pár térdvédő, 5 pár érmelegítő. Aikasz Málna: 4 drb. hősapka, 20 pár érmelegítő. Torockay Jánosné: 50 pár érmelegítő.

A főhadnagy csakugyan kedves s úgy veszem észre tetozom is egy kicsit neki. Pedig hiába főh. ur az én szívem már másé, hát ne udvaroljon nekem! Him persze, hisz udvarol is, mondja s bököt kát s ha valamit kér, mindig csak tőlem! Azért azonban már igazán haragosom, hogy azokat a rózsákat, melyeket egy látogatásjótól kapott bele dugtatta tisztá szolgáljával az én muffomba. No de holnap majd ki is kap érte.

December 7.

Hiába az én főhadnagym csak javíthatatlan. A rózsákért nagyon öszszesidtam s mutattam is, szintén nagyon haragudtam, de ő csak nevetett rajtam. Minden áldott nap megharagít, de én nem én nem tudok rá igazán megharagudni, pedig Pistát is előhozta s hooelt vele; ő is tud mindent. Na hát nem borzastok ezek a lányok? Mindent, de mindent el kell pletykálnok, mert másképpen nem is érzik jól magukat, fojtogatják őket a titok. Én bizony nem vagyok ilyen!

Pista nem írt levelet. Csak nincs valami baja? — Nem hiszem — talán csak kezd felejtetni, mert már régen látott; hisz ilyenek a férfiak. Ha nem gondol rá, jó én se, majd mulatok a főhadnaggyal; elkezdtem ugratni!

Jaj de bolondokd is írtam itt öszze-vissza, hisz én Pistát szeretem, a főhadnagy meg — tudja Isten, valamivel több mint a semmi.

(Vége köv.)

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izléses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kötött példánya jelzi. „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány szer oldalon csupa beváltott ígért, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szentáció. Aki látja, már ismerősen üdvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommal lett. Meglepetésül jött és úgy győzött, mint egy kellemes meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert a amióta a bátoru kitört, úgy hoztátartozik az élet-szükségleteihez, mint a kenyér. Ünnepe, amikor friss szám kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” ezt a gyors népszerűségét nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de súlyt fektet a képek művészi szépségére és izléses kiállítására is. A legszebb, a legérdekesebb és a legaktuálisabb harszeri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomásu borítékai pedig egyenesen szenzációi annak a hétköznap, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Aint „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán fölélegessé teszi a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” szívesen a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal törekedik magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvesmennyelnek sorozatát. A lap technikai kiállítása tekintetében pedig felviszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új felteendőben is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 2.80 K, fél évre 5.60 K, egész évre 11.20 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos osászárt-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tutsak Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szekesváros és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E ki-tűnően szerkesztett képes hetilapot mindenki-nek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik Apiláló izlotes és édesestétákat, kapiának vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesestétákat készíthetünk dr. Oster-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé ízekben kaphatók s a kicsinyek által ujjongó fogadtatás-ban része-sülnek. Egy 15 filleres pudding-por csomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5-6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsizzel, tejföllel nékül készíthjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán

szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felntöttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kisérlet nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelő-séget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni ver-senytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyeből, minthogy ne késsünk egy pillana-tig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jel-lezheti, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALANIZSNA!

MILKA
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ
Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 5 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:

Bánkovich János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatali Osztály

Telefon: 182. — Hirdetések díjazásában szerinti.

A háborúról.

A Pesti Lloyd-társulat hívására eljött hozzánk Németország egyik legnagyobb gondolkodója, Euken Rudolf, hogy előadást tartson „a mi igaz ügyünkről” — a háborúról.

Aki Euokent mint filozófust nem ismeri, aki műveit nem olvasta az a Lloyd-társulat nagytermében elhangzott beszéde alapján téves képet alkot magának e nagy gondolkodóról. Ő politikával soha nem foglalkozott. Nem is ért hozzá, hogyan kell nagy tömegek szenvedélyeit felkorbácsolni és hogyan kell lelkesedésre ragadni. Teljesen járatlan az ékesesszállás ama eszközeinek használatában, amelyeket nagyképűsködésnek, pózolásnak, hangzatos jelszavak, üres frázisok gyártásának kellene neveznünk és amelyekhez a mi közönségünk — sajnosan — tulonul hozzászólt. Sőt mi több: tárgyankat legérdekesebb és legnépszerűbb kérdését, a háborúnak közjogi és közgazdasági vonatkozásait egyenesen kerülte. Csodálatos, ha sokan a ki nem elégtett várakozás, a csalódás bizonyos nemével távoztak az előadásról?

Pedig Euoken előadása [nemcsak szép és tartalmas, hanem érdekes is volt. Szép-sége a stílus ama nemes egyszerűségében rejlett, amely még a képes kifejezéseket is kerüli, hogy annál világosabb lehessen. Érdekességet és értéket pedig az kölcsönzött neki, hogy előadásában végighúzódt a mély filozófiai gondolkodás, amely a napi eseményeket az emberiség legnagyobb és legfőbb problémáival hozta kapcsolatba. Melyek azok az erkölcsi motívumok, amelyek a szemünk előtt lefolyó világtörténelmi események hátterét alkotják? Melyek azok a tényezők, amelyek az emberiség fejlődésében döntő szerepet játszanak és amelynek sorsa ma kockán forog? Melyek azok az erkölcsi értékek, amelyek által jelenünk és jövőnk élet-tartalmat nyer? Ezekkel és ezekkel hasonló nagy kérdésekkel foglalkozott jatszi könnyedséggel, minden nagyzolást kerülő egyszerű nyelven.

Bevetéseiben örömeink aopt kifejezést, hogy meglátogathatta szép fővárosunkat. Régi vágya teljesedett ezzel, mert ide vonzotta őt sok tanítványának háts szíve és ide fűzik a tudományos munka erős szálai. Tárgyára áttérve hangsúlyozza, hogy nem találunk példát a világtörténelemben hasonló hirtelen

és mély változásra, mint amilyenen átéltünk. A biztosnak vélt béke legszorgosabb munkájában szakadt reánk mint [váratlan forogtet e [mészárszék, amely az emberiséget szét-robbantja. E nagy kavarodásban a fél világ gyűlölködése és féltékenykedése vesz körül bennünket. De mi sziklaszilárdan állunk és bizalommal nézünk a jövőbe. Ez a bizalmat népeink lelki ereje nyújtja az államhatalmaknak. Mi nyugodtan mondhatjuk, hogy ebben a tusában népeinknek lelke részt vesz. Sziklaszilárd bizodalommal szemben felhangzott ellenségeink kérdése: mi ad jogot ahhoz, hogy ügyünket igazságosnak mondhaszunk? Erre mi válaszoljuk: igazunkat bizonyítják az események okai és következményei.

Euoken most részletesen szól a háború okairól. A gyújtó szikra a szerajevói merénylet, amely mögött egy államhatalomnak az a törekvése lappangott, hogy a szervezett gyilkosságot az európai népjogok alkotó részévé tegye. Ezt támogatta az oroszországi harci készüldés, amely szükségképeni eredmény a moszkovita szellemnek. E szellem, amely ellensége minden kultúrának, hogy fenáll-hasson, szabad népek leigázására kell hogy törekedjék. Ennek esett áldozatul Finnország, a legmárvetlebb észak-európai állam; az oldói

Én nem vagyok (Mici) naplójából.

Irtja: Dessényi Viktor.

II.

Borzasztó már látom, hogy megint a régi vagyok, egy kicsit könnyelmű, vig és felejtem a bánatot és... és már az se faj annyira, hogy Pista nincs mellettem. De azért szerelmes vagyok beléje, hanem már elfáult a szívem a sok fájdalomba és bele szoktam a gondolatba, hogy nincs itt.

Ja, holnap elfjő a főhadnagy hozzánk látogatásra. Ha fel is van kötve még a keze, de már jól érzi magát s azt mondja, nekem köszönheti, mert ha én nem ápolom olyan gondosan, még most is feküdnie kellene Igaza is lehet.

Dec. 10.

Nahát ma nagyon érdekes dolog történt velem. Igazán nem tudom örülni e vagy mérgeledjem rajta. A világ előtt biztosan, egész határozottan haragudnék, de itt meghitt barátom, a naplóm előtt bevallhatom: hogy nem tudom, mit csináljak.

Hogy is történt? Bizony, hogy gondolkodnom kell rajta, oly hírtelenl jön az egész Tivpud dőlésén beunt vagyok a kórházba, beszélgettünk a többi lányokkal kint ami térségünkben, midőn jött a tiszt

szólok, hogy a főhadnagy ur kéret, kössöm fel a kezét, mert el akar menni sétálni.

Hát bemegyek. Már fel volt öltözve s egy selyem kendőt tartott felém, hogy legyek szives kössöm fel vele a kezét. Csak azt vettem észre, hogy nagyon gyöngéden nésett rám, olyan formán, mint mikor Pista először kezdett csóizásokat tenni arra, hogy szeret.

Fogom a selyemkendőt s oda álltam eléje, hogy a nyakába kössöm. Még egy kicsit ágaskodni is kellett, hogy elárjam. Arcunk egészen egymás mellé került mert mikor észrevettem, hogy nem érem fel, lehajolt. Erősen az arcomba nézett, úgy hogy elpirultam Ő ezt észrevette s azt mondta:

„Szébb mint egy fűsző róza! Tudja Micike, hogy én magát nagyon szeretem?! Oh biztos tudja, hogy a lányok azt mindjárt megözik! Szeretlem bizony! Nagyon szeretem!”

Azzal még közelebb hajolt hozzám s egyszerre csak azt éreztem, hogy az ép karjával magához ölelt és megozólkolta arcomat.

Igazán nem tudom mit éreztem, haragudtam-e vagy örültem neki, úgy meglepődtem.

Félteltem és ki akartam futni a szobából, de nem eresztett. Elkézdett kérni, hogy ne haragudjam.

„Én nem tehetek róla. — Stólt — Látott-e

már olyan ember, aki nagyon szeretem a virágot s egy élyen részabimbó mellett el tudna menni közönyösen, pláne ha az ingerkedőn ott ringatózik a tavasz minden bájával előtte. Ugy-e nem? — Hát nézzem így voltam én is! — Nagyon szeretem magát! Igaz, hogy helytelen volt a tettem, belátom s azért könyörgök, bocsássam meg! — Ne haragudjék az én nem tudni elviselni. Bocsátam meg bűnömöt, hisz azért tettem, mert túlságosan szerettem!”

Féjmemmel nemet iszavtam és kiakáztam a szobából. Egy darabig még haragudtam magamban, de most már igazán érzem, hogy megbocsátott, mert — úgy hiszem — én voltam s hibás, miért kaptam arcomat oly közel az övéhez és mert olyan nagyon szimpatikus fu, meg hát hisz mégis csak öröm látni, hogy az embert annyire szeretik....

A csunya Pista még most sem irt. Na megállj!

Dec. 13.

Hát bizony szegényem bevaliani még azok is kis naplóm, hogy kezdem szeretni azt a főhadnagyt! Kezdem szeretni? Nem! Szeretnem is már. — És Pista? Ah ez csak egy gyermek — még igazán az voltam, amikor kezdődött — első szerelmem, talán nem is szerelme, csak valami jólelő végződés az után, hogy legyen szívünknek egy közös tükre egy férfival, de azt, hogy miért úgy sem tudjuk

a német kultúrát Dobpartban és a Balti-tenger partján végig; ez hajította rabigájába a lengyel népet és ez tagadja az ukraina nemzetnek és nyelvnek még létezését is. Ez a szellem veszélyezteti a német és a magyar nép függetlenségét és kultúráját. Oroszországgal szemben tehát állami önállóságunkért, kultúránkért harcolunk.

A moszkovita vágyakat, amelyek Berlinen és Budapesten át Konstantinápoly felé törnek, élesztette és lángra gyújtotta a francia bosszúvágy, amely nem tudott megnyugodni abban, hogy két régi német tartomány, Elzász és Lotharingia ismét nemétté lett. Ezt a bosszúvágyat úzerkedés céljaira használta Anglia, amely hadviselésében soha erkölcsi célokat nem tartott szem előtt. Az angol népet mindig üzleti szempontok, a kisebb vagy nagyobb anyagi kockázat vezették, amidőn arról volt szó, hogy háborút kezdjen-e vagy békében éljen-e mások mellett. Németországban őrjási az erkölcsi felháborodás Anglia ellen, amely állandóan barátságot színel, de átlátásban Németország ellen áskálódott. Németország az igazságszeretetnek és a tisztességérzetnek hiánya háborította fel Németországot Anglia ellen, hanem az is, hogy mint germán faj germánok ellen fordul sőt még a sárga veszedelmet is kész Európára zudítani a japánok felbujtogatása által. Pedig a rosszabbik mindig a bujtogató.

Ennyi erkölcsiellenességgel szemben áll Németország és az Osztrák Magyar monarchia, loyalitása, amely úgy az orosz-japan háború alatt, mint az angol-bur háborúban még a

mostan szövetkezett ellenségek csábításai dacára is becsületesen megőrizte semlegességét. És ezzel az erkölcsiellenességgel szemben állnak azok a nagy erkölcsi célok, amelyekért mi küzdünk. Elsősorban állami létünk, szabadság, ról van szó. Ha bennünket legyőznének, vége volna állami önállóságunknak, vége volna szabadságunknak, kulturánknak. Tehát arról van szó, vajjon Európa népei szabadon fejlődhetnek-e, avagy orosz-angol járom alá kerüljenek! Az orosz járom minden kultúra megsemmisítését jelentené, az angol járom pedig álkultúrát.

Ami bennünket Angliától elválaszt, az elsősorban az, hogy a kultúrát nem keressük az egyéni kényelemben és külső formákban. Mi tartalmas kultúra után vágyódunk. Olyanra törekszünk, amely az életnek értéket ad. Mélyíteni óhajtjuk életünket részint melyebb vallásosság, részint filozófia által. Arra törekszünk, hogy e két tényező föllelje az embert a kicsinyes, önző törekvések fölé. Oly kultúra után sóvárgunk, amely az embert nem veszi olyanra annyira, hanem problémát lát benne, azt a problémát: mi adhat e létnek értelmet és tartalmat? — E kérdés nem jelenti a munkának háttérbe szorítását. Ellenkezőleg, azt a feladatot tűni elé, hogy napi munkánknak nagyságot ölt adjunk. Az angol felfogást taláiban jellemzi Locke e szavaiban: a munka önmagáért öve természetellenes. Mi az ellenkezőt hirdetjük: a munkában nemcsak a jövedelmünk, hanem oly erkölcsi tényező, amelybe saját személyiségünket is be kell olvasztanunk.

A munka értékét nem anyagi eredményében, hanem erkölcsi céljában látjuk. Mi magyarok és németek egyaránt fiatal népek vagyunk. Magas eszményi életcélok nélkül nem lehetünk meg; az angol úzárkódó világfelfogás megélégíthet ki bennünket. Mi életartalomért küzdünk. Ez kell hogy legyen harcainknak célja, E világháborúban hivatásunk ezt az erkölcsi világfelfogást uratomra juttatni.

(Vége köv.)

H I R E K.

A 20. honvéd ezred dicsérete.

Idégen készült kaptam s sorok írja az alább említett és idézett levelet. S ebben a mi honvédek dicsérete eseműl. Miért ne adnánk közre? Hiszen nem házi hanem igaz dicséret. Pallmann Péter írja, a 31-ik honvédszázalagot látni kellesse. Összletlenül szól itt egy idegen ember, mert őt csodálata ragadja az a hősiesség, lelkesedés, kitartás és halális megvéde batorság, amellyel a mi honvédek messze földre híressé tették nevüket a vengetőtől vízei voltak. De adjuk át a szót a családokhoz és elismerés igaz hangjának, amint azt Pallmann Péter, piarista tándr s regimentátpáter írja: „A nagykatonai 20. honvéd gyalogezred testvéreink a 31. vésprémi honvéd ezrednek vagyok tőbri kellesse. Szinte belső kényeser írta velem e sorokat, hogy ezekben csodálatom és bálmulatomat tolmácsoljam a kanizsai fiúk vitöz, kitartó és akadályt nem ismerő, hősiessé viselkedése iránt. Iszonyú természeti akadályok állanak utunkban, magas erdők, még magasabb hegyek s azokon méteres hó- és a kanizsaiak nem lankadnak. Fázik a lábunk, a szél és a hó metzi arcunkat — és a kanizsaiak nem hátrálnak. Kétségűnk túlérés, de a kanizsaiak bátor szíve még erősebb. Istén éltesse azokat az anyákat, akik ilyen

megérien; tiök pedig árta, mert tudjuk hogy a mama, papa haragszik érte.

A főhadnagy addig-addig könyörgött, míg megbocsátottam neki. De hát milyenek a férfiak! Ez nem volt neki elég, hanem addig-addig, míg kimondta velem, hogy szeretem. Megesőkölt és... és én is megcsókoltam. Erre megkérte a kezemet. Most újra nagyon boldog vagyok. Szeretek és szeretek. Azt mondta a főhadnagy az a lányok hivatása; azt hiszem igaz is van.

Dez 20.

Milyen rövid is a boldogság! Ma ment el a főhadnagy. Letelt szabatsága és vissza kellett mennie országába. Megérte, hogy ír minden nap, s azt mondja, el ne tudna a nélkül lenni, hogy legalább írásban ne szólna egy két szót hozzám s azt, hogy szeret. Én is fogok neki írni minden nap hisz a volégyem, habár nem is szóló a papának. Majd ha vége lesz a háborúnak, akkor kéri meg szüleitől a kezemet.

Hát elment. Újra egyedül vagyok. Elvitta a kötelesség, de nem baj; majd vissza fog térni a akkor kezdődik csak az igazi boldogság.

dez 25.

Nagyon szomorú karácsony estém volt. Hiába leptek meg szülein mind-üféle széppel, nem tudtam örülni semminek, mert a főhadnagy amióta csak elment, még egy sort sem írt. Mi történhetett vele? Talán csak a mosti rossz postaközlekedés az oka, hogy eddig nem kaptam tőle levelet. Vagy csak boldondított talán? Nem, nem az nem lehet! Hisz olyan gyöngyöden nézett rám, annyiszor elmondta,

hogy szeret. Nem, nem, ez csak a kötelesség rüt kö-boldognak sugalmazása lehet. Mintha így is nem szenvednék elég; nem volna már az is magában elég, hogy távol vagyunk egymástól. De úgy látszik, ha az ember egy kis boldogságot kapott a sorstól ajándékba, nagyon, de nagyon meg kell szenvednie érte. És mégis oh mi balgák, ha itt van közöttünk a boldogság, nem tudjuk élvezni eléggé, mert egy-két tiros vágyunk önéprountóként többet kíván. Boldogság nincs. Ez csak egy fogalom, melyet ösleuk ábrándjainkban alámítottak s ezt a fogalmat ráhúzták a pillanatnyi megelégedés jóleső érzetére. De ez a szó többet mond, nekem legalább többet — annyit, hogy úgy érzem az én lelkeim boldogságvágyát e földön elnyerai alig tudom!... Miért? — Oh ha én est tudnám! Csak érzem valami keserves csalódás fog felrázni és tudomra adja, hogy az én boldogságom már meg volt, az én boldogságom már elszállt és az loss a borzasztó, hogy magam sem tudom mikor.

Oh borzasztó rossz napom van — folyton a sírás szorongatja torkomat. Valami rossz előérzet gyötör? Nem tudom mi ér?

Ma Szilveszter van. Szomorú este. Hőj milyen más az ma, mint máskor. Tavaly?! Pistával voltunk együtt a társaskörben. Szerelmesen táncoltunk végig a szupicsárdán, mosolyogva kívántunk egymásnak boldog új évet és titkon gondolok, hisz a miénk így is boldog lesz, mert egymásra találtunk. És mi van most? Ráöttem, hogy ez a szerelem, amely tavaly ilyenkor boldogított, nem is volt az, csak egy gyermeki szív első fellángolása és jött egy férfi, aki talán nagyobb szerelmet gyújtott szívembe, boldoggá tett s egy-pár uspra elfelejtette velem az első. El-

felejtette? Nem! Nem ez a helyes szó, csak elakarta előttem, elhomályosította és lehet, hogy majd előjön a teljes bálbrándulás föl fog támadni régi szerelmem tőli színtől.

Most hogy a főhadnagy elment és nem ad magáról életjelet újra elfog a kétely, vajjon melyiket szeretem?...

Nagyon fáj, hogy a főhadnagy elment, fel-tételt, talán jobban, mint az, hogy Pista nem ír. Talán ő is úgy van mint én, elvakította egy leány-szem csillagosa és elfelejtett; de majd észbe fogok még jutni!

Most töltöt az óra tizenkettőt. Eljött az újév. Vajjon, mit hoz nekem?

1915. január 10.

Megbűntetett az Isten. Nagyon, de nagyon. Ma kaptam egy kártyát, a harcotról jött. Idégen írás. Pista barátja küldte és azt tudja: Pista meghalt. Ő ott volt mellette végig. Hallotta végső só-haját, mely az én nevem volt. Kérte, írja meg nekem halálát, hogy imádkoztam érte a gondoljak rá. Ez volt az egész. De nekem elég. Az önvád nagyon gyötör és szerető szívem fáj, nagyon fáj. Most tudom; most — hogy kit is szerettem! A főhadnagy — az semmi volt, úgy jártam vele, mint az estli bogár, mely a massze távol sötétjébe egy lámpa világot lát, érdeklődve nézi rozgó világot, közelről feljé, hozzárepül és megperzele magát, egy keserű tapasztalattal eltűnik az új sötétjébe, ki-pihonni magát.

Nem írok tovább. Fájdalmam ugyanis nagyobb, sem mint szavakba önthetném.

Pihenj hát le is kis könyvem. Pihenj és zo-kogi velem...

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomtatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

„Az Érdekes Ujság” előfizetési felhívása!

Négy tartalmas és izlésees tótot: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának kötött példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány ezer oldalon csupa beváltott ígért, csupa izlésees és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szeszadói. Aki látja, már ismerőnek örvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két esztendő alatt fogalommá lett. Meglepetésből jött és úgy győzött, mint egy kellames-meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebecsátást nyert: a háboru kitört, úgy hozzátartozik az élet-szükségletéhez, mint a kenyér. Ünnepe, amikor friss szám kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” ezt a gyors népszerűségei nyilván annak köszönheti, hogy uemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de szívet fektet a képek művészi szépségére és izlésees kiállítására is. A legzsebb, a legérdekesebb és a legaktuálisabb haretéri képek mindenkori „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” málynyomdásu borítékai pedig egyenesen szeszadói annak a hétnek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Amit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára helenként nyújt, az igazán fölöslegesees teszi a családok számára a külön ujságok járatását. „Az Érdekes Ujság” szánol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvezményeinek sorozatát. A lap technikai kiállítása tekintetében pedig fölviszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új fellesztendőben is előfizetőinek és olvasóinak tovább ümogatását.

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 2 80 K, fél évre 5 60 K, egész évre 11 20 K.

„Az Érdekes Ujság” kiadóhivatala. V. Vilmos osászár-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szápirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkeszti Tótsok Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Elfizetési ára: Egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, negyed évre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrász-ut 16. szám. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik aprólékos izletes és édesztésztákat, kapjanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesztésztákat készíthetünk dr. Ostker-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna, citrom és csokoládé izekben kaphatók s a kicsinyek által ujjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filleres pudding-por csomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5—6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümöleszettel, tejföllel nélkül készíthetjük, ezen a szerék fokozzák a jóit valamint a zserékért. II.

NYILTTÉR*)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnötök- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hiszláló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenyhársainkat. Az életmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről, annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jelölmezi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

MILKA
KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDE
Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfőtől árak: Egész évre 10 korona, félre 5. korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolvas szerkesztő:

Báné Kovács János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatal Deák-tér 1.

Telefon: 182. — Hirdetések díjküldés szerint.

A háborúról.

II.

Ez a cél, amely küzdelmünknek eltétő erőt ad, már eddig is nagy eredményeket szült. A nagy feladat erkölcsileg emelte népeinket. Az egyének kicsinyes önző törekvéseikkel elmerültek a Haza közös érdekeiért folyó harcban és az egyének a megpróbáltatás tisztító kohójából mint tiszta érc kerültek elő a közös oél eszközeként. A közösség gondolata uralkodik mindannyiunk fölött és ez teszi reánk nézve ezt az időt oly naggyá. A mindennapiság lomha áradataiban ki-ki arra uszlik, amerre egyéni érdeke viszi. Ma az egyéni érdekek, amelyek szétválasztó hatásúak, szétfoszlanak. Csodálatos! Ellenségeink éppen e szétválasztó törekvésekre számítottak, mint segédeszközökre. És ime, egy közös oél, amely a Haza fogalmában bennünket egyesít, a jövőre nézve erősebb, szorosabb kapcsolatot teremtett nemzetiségeink között. Ennek a nagy eszménynek hatása alatt elmúlt minden pártédek és ennek hatása alatt a későbbi bejpolitikai harcok, a pártvillongások éle is tempulin fog, a belbőke mélyebb lesz és az egyének könnyebben viselik a szívükre szálló bú és bánat terhét.

A nagy eszmékért való küzdelem nem lesütő, hanem felemelő. Ezt mutatja a világtörténelem. De e küzdelem nagy áldozatokat követel. Csakhogy azok az áldozatok is felemelők. Elesett vitézeinket hősként tiszteljük.

A hősiesség fogalmának lényegét pedig az áldozatkészség teszi. Ezt az áldozatkészséget ma természetesen találjuk és éppen ez a jelen küzdelmeinknek legbecsebb eredménye. A hősiesség és áldozatkészség mindennapivá vált köztünk és tudatára ébredtünk annak, hogy hősi események tagjai vagyunk. A harmezőn elesettek sírjából felhangzik hozzánk a buzdítás és bátorítás szövege, de egyúttal az a figyelmeztetés is, hogy hozzájuk méltóvá lenni igyekezzünk. Azokkal szemben, akik a harmezőn életüket feláldozták értünk, nagy és súlyos kötelességeink vannak: biztosítanunk kell annak a közös oélnak elérését, amelyért ők vértüket ontították és gondoskodnunk kell róla, hogy lelkük és szellemük tovább éljen a béke márványában, amelyet a harc lezajlása után reánk várnak. E nagy feladat fel kell hogy emeljen minden egyéni és szeretettel, lelkes odaadást kell hogy ébresszen azzal a tudattal, hogy mindannyiunk keblünkben hor-

dozzuk az emberiség eszményi oéljait, mindannyian egyenként saját éntünkben az egész emberiséget éljük. E lelkes tudat pedig a hőskorszak jellemző vonása, ezért mondhatjuk, hogy a magyar és német nemzet ifjúsága teljében hőskorszakát éli. E hőskorszak mindenkit naggyá kell hogy tegyen.

A világtörténelem mutatja, hogy a történelmi erők egymagukban nem élhetnek. Ezek csak akkor válnak hatékony erőkké, ha azokat osekékvőleg birtokunkba vesszük. A mult nem passzív átöröklés után jut birtokunkba, hanem aktív részvételt követel, hogy a fejlődés tényezővé váljék. A népek és nemzetek multja nagy kínos, de egymagában csak féleletet jelent. Teljesség csak azáltal válik, hogy azt munkánkkal jelenléte varázsoljuk. Küzdelmünk tehát a multért is folyik.

Ebben a világtörténelmi időben, amidőn vergődő lelkünk aggódva kérdi: miért vagyunk e földön, van-e az életnek értelme, van-e a fejlődésnek fölfelé vezető útja és oélja? — azt kell válaszolnunk, hogy van, mert aki a harmezőn a hazáért elvérzett, elérte az életnek oélját. A haza eszméjében meglelte az életnek mély tartalmát. Ebben az eszmében egyesül ma minden hitünk.

Versek.

I.

Nap-nap után több a halott
És az élő kevesebb;
A szívekben nap-nap után
Több a seb.

Elfedjük a mosolygást,
Lelkünk arcunk szomorú;
Ebből áll az embergyilkos
Háború.

Busan kelünk, sírva járunk
S könnyel feksznünk este le;
Nincs szív, a mely valakit ne
Veszítené.

Most látjuk csak, hogy a Krisztus
Mily hiába született!

Hogy kihalt a szívekből a
Szeretet...

II.

Hull a sok jó magyar gyerek,
Mint ősszel a falevelek;
Piros vérök drága gyöngye
Lecsorog a havas földre.

Palotában, kis kunyhóban
Hajh, de mennyi gyászoló van!
Mennyi sóhaj száll az égre:
A jó Isten ha lenézne!

Ha lenézne megsegíteni,
Hisz Ó irgalom szerinti...
De tud-e az Isten róla,
Hogy véres a völgy s a róna?

NAGY LAJOS

A mazuri tavak vidéke.

Azok a súlyos vereségek, melyek az orosz hadsereget a mazuri tavak körül érték, mindnyájunk figyelmét ráfordította erre a vidékre. Eddig nemcsak mindlunk, de Németországon is megtehetően ismeretlen föld volt Mazuria, aminek igen egyszerű a magyarázata. Aki valaha egy kis figyelemre méltatta a Németbirodalom térképét, annak okvetlenül szemébe ötlött az a hatalmas kiszögelyes, melyet Keletporoszország határai alkotnak. Mémeltől az olaszai Mühlhausenig kb. 1400 kilométer a távolság, a hannoveri Wendentől a sziléniai Kattowiczig csak 900 kilométer és ugyan csak ekkora távolság van Schleswigtól Bajorország déli határáig. Keletporoszország tehát több mint négy földrajzi foktal ki nyúlik Németország testéből, ugyan messzire esik a birodalom közepétől, vasuti hálózat is hiányos: ez az oka annak, hogy ez a vidék Németországnak legkövetkebbé ismeretlen része. Mára már pedig természetes, hogy az Oroszország ellen folyó háborúban éppen ez a messzire előre tolt német terület van kitörve az ellenség támadásainak. Az ellenség valóban többször is több helyen tört be ebbe a tartományba és elpusztította egy nagy részt. Jelentékenyek azonban csak a mazuri tavak körüli történet betörések voltak, amelyek tulajdonképpen már két ízben az oroszok véres vereségével végződtek.

szereletünk és reményünk. Midőn a hazáért küzdünk, tesszük ezt abban a hitben, hogy a jónak a világtörténelemben győznie kell; hiszünk, hogy az igaz és jó örökön élő hatalmak; hiszünk egy erkölcsi világrendben a jónak diadalában. A haza eszméje élteti és táplálja szeretetünket is, amely oly impozáns módon megnyilatkozott. Soha népek és nemzetek nem fordultak oly egyértelmű, mély, aggóddó szeretettel egy közös óél felé, mint népeink a harotéren küzdő katonáink felé. De megtestesül a haza fogalmában minden reményünk is. Elsősorban az, hogy a népek e nagy tusája végeredményében az emberiség javára fog válni. Azután az, hogy a kultura látszatát fel fogja váltani az igazi, mély emberies kultura, amely az emberi életnek értéket és tartalmat ad. Reméljük, hogy az a szeretetet és tisztélet, amely a magyar és a német népet ma a harci zajban összefűzi, a végleges győzelemnek biztos zálogát tessék. Ennek a testvéri szeretetnek szorosabbá tételére akarunk és fogunk győzni.

Dr. Gyokler Lajos

(Vége.)

A vidéki városok élomezése.

Valójában immár unottá kezd válni a minden oldalról elhangzó felajánlás, melyet a napról-napra fokozódó drágaság csahol ki a telkekéből s nem szűnik meg a vádalkodás a hatóságokkal szemben. — mintha e jelenség csupán csak lokális s nem az egész kontinensre kiterjedő s már-már elviselhetetlenné váló teherként nehezedő jelenség volna.

Időszerűnek tartjuk említeni, hogy ezt a vidéket röviden ismertessük, még pedig W. Halbfass, jeni egyetemi tanárnak a Geographischer Anzeigerben közzétett cikke alapján.

Mazuria az ottani lengyel lakosságától nyerte nevét. A mazur nyelv a lengyel nyelvnek egy dialektusa. De ez a nyelvet nemcsak közvetlenül a mazuri tavak körül beszélik, hanem azon az egész területen, amely Oroszország, Góldap, Nordenburg, Raatenburg, Seuburg, Bischofsburg, Ellenstein, Hohenstein és Gilgenburg között fekszik. Ha nem is lehet szó élesen elhatárolt nyelvtérletről, mégis kell, hogy ezt az egész vidéket Mazuriának tekintsük, mert a lakosság többségének itt ez az anyanyelve. Területe 13 000 km². Keletporoszországnak egyharmad része, tehát körülbelül akkora, mint Pest vármegye. Lakosságának a száma azonban csak 300.000, körülbelül annyi, mint Heves vármegyéé.

Mazuriát érdekessé és jellegzetessé a tavai tessék. Gleocerek előnyomulásából keletkeztek és az ilyen eredetű tavaknak minden fajtaját képviselik. Vanuk hosszasan elnyúló csatornaszerű tavak és vannak inkább szélességben terjeszkedő alsómorénás tavak. A morénák, a gleocerek felszínén mozgó törmelékkel maradványai, hepe-hupássá tessék a talajt, azt a németek „püpos világ“-nak nevezik. A tavak felszíne általában 120—140 méternyire emelkedik a tenger szintje fölé, a part azonban sokszor hirtelenlét kétszer akkora hogylánokat fejlődik. sőt Gilgenburg és Hohenstein között a szakadékokban bővelkedő talaj előíri helyenként a 300 méternyi magasságot is és a hirtelen

Egyik állam a másik után. — egyik város a másik példájára próbálkozik a legnagyobb belső állenséggel sikeresen megküzdni. — azonban a legkörültekintőbb intézkedések is, ha némi sikerrel járnak is, csak rövid időre képesek enyhíteni a súlyos megélhetési viszonyokon s megnyugtatót az amugy is feltalálható kedélyeket.

Az első városok, melyek e tereu tán a legnagyobb sikert érték „I. Szeged s Szombathely voltak, hol a városi hatóságok jó idejekorán nagymennyiségű élelmi cikket vásároltak össze s csak azután állapították meg a maximális árakat, hogy így az eladókat tisztességes versenyre kényszerítsék.

S mi lett a vége?

A termelők, kiket a falvakra belépésközdő szédölgők otthonukban felkeresték s összeszedték árúikat mind sűrűbben hagyják oda a lelti piacokat s árúikat otthon értékesítették vagy új piacot kerestek, hol cikkeikért nagyobb árakat kaptak, úgy hogy az illető piacok, ha a megszabott kényszer árákhoz ragaszkodnak, hova-tova élelem nélkül maradnak, ha a fellalmozott készletre lesznek kizárólag utalva.

Doberecs városa, amelynek hatósága óriási befektetésekkel fogott a drágaság ellenluzlyozásához ma odajutott, hogy a szomszéd helységekből mennd több termelőt vonzou magához, az élelmiszek-árúsítóra a helypénzt teljesen beszedtette.

Arad városa a hatósági husszék felállítására után mihamar koncertumot kööltött az ottani butesek és mézáróssokkal s velök karöltve megállapított áron gondoskodik a város hus és zsir ellátásáról.

S ez könnyen érthető akkor, amikor a tanyák, falvakon, szerte az ország minden részében idegenből bevándorolt kereskedők szabadon vásárolhatják össze az élelmi cikkeket s hordhatják tetszés szerint bárholra s a katonai rekviratók a marhák és disznókért oly horribilis árakat adnak, melyek a butesek és mézáróssok versenyezni nem képesek, még ha a szükséges tökével rendelkeznek is. — Ugránazárt elsősorban a katonaság és a civilek fo-

gyasztására szánt állatok áraira néve elsősorban is bizonyos consolidációk kell létrejönni, másodsorban az idegenből bevándorolt végeketek a vásárlástól eltiltani.

Az ily rendkívüli időkben nemcsak az egyes államok zárkózniak össze s állítják el az elsőrendű szükségletek kivételét, hanem a kisebb igazgatási vagy területi egységek is, — mint a vármegyék és városok — tartoznak önmaguknak szszal, hogy e szükségleteknek paszta nyereséggyágyból való kiharcolását meg ne engedjék.

Érdemes ilyen irányú rendelet az, amelyet Osnad vármegye alispánja becsatolt ki s amely teljes teljes szövegében a következőképpen hangzik:

Járási főszolgabírának és Makó város rendőrkapitányának.

Minután arról győződtem meg, hogy a legszükségesebb élelmiszekkel árai az üzérkedők által, akik az élelmiszeket tömegesen összevásárolják, oly mértékben emeltetnek fel, hogy manapság már nemcsak a helyi szükséglet, de a katonaság által igényelt szükséglet nem elégíthető ki, ennél fogva elrendelem, hogy a vármegye területéről burgonyát, babot, vagy egyéb főzelékféléket, zsírt, szalonát, tojást és baromfit kivinni tilos. Felhivom a járási főszolgabírakat és Makó város rendőrkapitányát, hogy haladékl nélkül tegyék ezen rendeletemet közzé s ügyeljenek a lakosságot, hogy az ellene vétőkkel szemben törvényes szigorral fogok eljárni.

Meghagyon az elsőfoku hatóságoknak, hogy ezen rendeletetnek pontos és szigorú végrehajtásáról gondoskodik. Különösen ügyeljenek fel arra, hogy üzérkedők a rendeletet ki ne jásztassák. Ügyeljenek fel, hogy a piacokon tömeges vásárlások ne történjenek, ügyeljenek fel arra, hogy az üzérkedők a termelők közvetlen felkeresésével által e rendelkezést ki ne jásztassák. Tudomásomra jutott az is hogy galicai és máramaros ügynökök a tanyákon és a falvakon járnak és a lakosság félretvezésével vá-

átmenetek, a morédek lejtők valószínűségek hegyeségek avatják. A tavak mélységéről igen helytelen nézetek terjedtek el, valóban nem mélyebbek 40—50 méternél, az eddig talált legnagyobb mélység 64 méter volt.

Ami a mazuri tavak természetéi szépségét illeti, az nagyon különböző. A 130 km²-nyi Spiridigi-fo s Bodeni-fo utáni Németországnak legnagyobb tava ugyan, de részben lezapos, részben homokos partjának nincsen semmi vözdő hatása és szivárgását nem tudják elosztani a lyeki erdőknek romantikus romjai sem. Ellenben az öblökben gazdag Mauer-foának sűrű erdőkkel borított Upalten-szigete, a grosssteinori uradalom partjának páratlan tölgyfasorai gyönyökei a német föld természeti szépségeinek. A Rhein tavának partjai kopárók és barátságatlanok, viszont ennek déli folytatása, a Beldalini-fo. partja magára nyitlik és gyönyörű erdők szegélyezik. Felsői szépségekben gazdagok a Lan-ki-fo mellett vonuló erdőségek is, de valamennyi feltűnő a Niede-fo s A mazuri tavak szépségét nagyon emelik az erdős szigetcsoportok. Ezek a szigetcsoportok is amellett tanu-kodnak, hogy hajdanában víz borította ezt az egész vidéket és a porosz geológiai intézet megállapította azt is, hogy a mazuri tavak régente 15 méterrel magassabban felekedtek, mint ma. Ennek következtében egyetlen helyen, 600 km²-nyi vízfelületet alkottak. Ez a vízfelület használatát természetesen ánylédesek, lefolyások és mesterséges lecsapolások folytán kieszesített. A tavak egy részének természetes lefolyása van, egy része pedig ma is lefolyástalan. A vidék vízrajzi sajátságaihoz tartozik az a jelenség is hogy a tavak

jórészt a talajra táplálja. A talajait itt rendszerint igen magasán áll és ebből sok posvány és moosár képződött, amelyek vezetékesek vállaltak a telepítványokat nem ismerő hadsereg számára A moosarok Orialtburg körül fejlődtek ki leginkább. Ez volt az orosz sereg tömeghalálának tulajdonképpeni színtere. A lakosság közléseiből tudjuk, hogy a bekerített orosz hadseregnek tulajdon része a 9 km² területű Hladzigi-tóiban lelta halálát, ahova őket a német hadsereg egy keskeny átjárón keresztül szorította.

A tavak és moosarok kívül a mazuri erdők is fontos sztratógiái szerepet játszanak. A középkorban, sőt Nagy Frigyesig 10 mérföldnyi szélességben sűrű erdő borította, ami Oroszországgal szemben hatalmas védelmi szolgálat. Ma már erősen rikkították. Nagyobb erdők ma már csak olyan síkvídeken találhatók, ahol természetén a talaj és minenek tavak.

A területet, mint említettük, a mazuri szőjársát beszélő lengyelek lakják. A legtöbb lengyellel szemben az oroszok egyházi hívei. A birodalmi gyűlésen sem képviselik őket a lengyelek, hanem konzervatív pártállású képviselők. Kicsi terület, megelégedett és megbizható emberek, kissé érzéltelenek, aminek következtében márványos tekintélyben kissé elmaradtak. Némi csekély fa- és agyagipari vállalaton kívül más ipar nem igen találhatott itt otthon. Keresseti (törországi) a halászat, melynek évi hozama 4 millió márkára tehető. A mazuri csatorna kiépítésétől várják a vidék gazdasági fellendülését, ami a háború után valószínűleg nem fog sokáig késni.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közgazgatási nyomatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

Negy tartalmaz és izléses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának között példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány ezer oldalon csupa beváltott ígérlet, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szenzáció. Aki látja, már ismerősen üdvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két ostendő alatt fogalomná lett. Meglepetésül jött és úgy győzött, mint egy kellemes meglepetés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebocsátást nyert s amióta a háboru kitört, úgy hozzátartozik az élet szükségleteihez, mint a kenyér. Ünnepek, amikor friss szám kerül a család asztalára „Az Érdekes Ujság” azt a gyors népszerűségei nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdaság és aktuális képtartalmával, de súlyt fektet a képek művészi szépségére és izléses kiállítására is. A legzesebb, a legérdekesebb és a legaktualisabb harcéri képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatóak. „Az Érdekes Ujság” mélynyomású borítékai pedig egyenesen szenzációi annak a hírenek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztett. Amit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tudnivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán főleg-össze teszi a családok számára a külön újságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal tökéletesíti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdaságja kedvezményeinél sorozatát a lap technikai kiállítása tekintetében pedig fölveszi a versenyt a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új felteendőben is előfizetőinek és olvasóinak további támogatását

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 280 K, fél évre 560 K, egész évre 1120 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos oszász-ut 78. alatt van.

— A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára. — Szerkesztő Tutsék Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrásy-ut 16. szám. Mutatványtármot kívántra ingyen küld a kiadóhivatal — E kitűnően szerkesztett képes hetilapot mindenkinek melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik ápláló izletes és édesestétákat, kapjanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesestétákat készíthetünk dr. Outker-féle pudding porokkal, melyek különbözők mint pl.: vanília, málna, citrom és csokoládé ízben kaphatók s a kisgyerekek által ujjongó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filléres pudding porcsomagból 1/2 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5—6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsezzel, tejföllel nélkül készíthjük, ezen szerek fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTTÉR. *)

Dr. Szegő Kálmán
szanatórium- és vizgyógyintézet
felnőttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmeség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késsünk egy pillanattig sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdetéseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jeltemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelenő minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!

MILKA

KITÜNŐ ALPESI TEJ-
CSOKOLÁDÉ

Suchard

ZALAI KÖZLÖNY

Megjelenik hétfőn és csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félre 6 korona, Negyedévre 2 korona 50 fill. — Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:

Bánkovits János

Főszerkesztő:

Kemény László

Szerkesztőség és kiadóhivatalunk címe:

Telefon: 182. — Hirdetéseket elfogadjuk áprilisig.

Szenyes bűnök.

A hadseregszállítások körül elkövetett alávaló bűntények lázas izgalomban tartják az egész országot. A tényeknek megfelelően nem habozunk megállapítani, hogy a vád és gyanu alatt állók között az alkalmi vállalkozók mellett hivatásos kereskedők, kereskedelmi utazók, áruügynökök és önálló kereskedők is szerepelnek. Sajnos, nem tagadható, — amennyiben a vádak beigazolódnak, — hogy akadtak vérből kereskedők is, akik gyalázatos módon megfélemlítve magukról, lelketlenül, aljas kapzsiságból, arra vetemedtek, hogy szörnyű merényletet kövessenek el a saját véreink, katonáink egészsége, talán élete ellen.

Vad pénzszerzőkben a magunk fiaira, testvéreire támadtak, akiket lelkünk egész szeretetével, minden odaadásunkkal csügünk, akik emberfeletti kitartással küzdenek immár nyolc hónapou át, nemzeti fennmaradásunkért, magyar hazánk területi épségeért, mindannyiunk életéért, családjáért, tüzhegyéért és existenciájáért.

Távol áll tőlünk, hogy akár egy szót is ejtsünk a napfényre került gazságok egy-

hőbb megítélése érdekében. Hogy a hadseregszállításokat világszerte olyan alkalomnak tekintik a vállalkozók, ahol a rendes üzleteknél megszokott haszonnál nagyobb nyereségre lehet szert tenni, hogy a hadseregszállítások körül más országokban is fordulnak elő kisebb-nagyobb visszaélések, mindez a kiderült szörnyűségekre a legcsekélyebb mértéggel sem szolgálhat. A kiköt a gyors meggazdagodás vágya és alkalmá akár nálunk, akár másutt a most kiderültekhez hasonló alávalóságokra ragadtat, azoknak már előbb erősen inkinálva kellett lenniök a bünye, a rosszasságra, amely hajlandóságuk eddig nyilván csak azért nem tudódott ki, mert báránybőrbe bujt farkasokként jártak-keltek közöttünk.

Annak azonban kötelességünk elébe állani, hogy ezekből a csuf botrányokból a magyar kereskedők és iparosok, lársadalmát illetően notalán ártalmosított következtetéseket vonjunk. Minden foglalkozás körében akadhatnak rossz utra tévedt emberek, de egyes elszigetelt esetek miatt nincs joga senkinek általánosságban ócsárolni egész társadalmi osztályokat sévgelt, hogy azoknak megbecsülése a közvéleményben leszaltiltassék. Készséggel állapítjuk meg, hogy a

magyar napisajtónak legtekintélyesebb organumai figyelmeztették a szóbanlévő botrányok alkalmából a közönséget, hogy a történetek sem változathatnak azon, hogy a magyar kereskedők és iparosok tisztessége és hazafisága egészében mindenképpen áll olyan fokon, mint más országokban és hogy tekintetben a közönség ne tévedtesse meg magát.

Megelégedéssel és megnyugvással látjuk, hogy a hadseregszállítási botrányok dolgában a vizsgálat nagy erőlyvel folyik, aminek eredményeképpen remélhető, hogy a tetteiket olyan gyorsan és olyan mértékben eléri a legszigorubb büntetés, amint erre förtelmes cselekedetükkel rászolgáltak.

Az írott törvény szakaszai nyomán folyó vizsgálat és megállapítandó büntetés mellett azonban a kereskedő-társadalomnak ebben az ügyben külön kötelességet és feladatai vannak. A kereskedőknek, illetve szervezeteiknek külön is törvényt kell ültetniök a vád és gyanu alatt állók felett. A kereskedők egyesületeinek a létjogosultságot elsősorban az adja meg, hogy adott esetekben a szervezetség teljes erejével ajánlannak le mindazokra, akik szenyes eljárásukkal nemcsak magukat mosoklják be, hanem al-

Háborus levelek.

I.

— Levél a harctérről. —

Lövész ároknak nyirkos ólén,
Irom-e levelet Vas Pali — én,
Hogy bánját írják ma, nem tudhatom;
Még azt se, hogy kedd vagy szerda vagyok.
Harangzó Pista jó cimborám,
Boronyán íródik írka-írkaim,
Sietve szórom a betűt, mivel
Boáll majd az este sötétivel,
S itt még csak csillag sines, galléron csak,
De meg is érdemi honvédi nyak.
Hogy 7 mint vannak otthon édes szülém?
Harmadzor írok már levelet én,
Se válasz nincs rája, se üzenet,
Nem tudom élnek-e, vagy betegek?
Juliskám, a mátkám emleget-e?
Nincs oka húsnl, jól áll a bál,
A muzsika messziről mind szalutál —
Pedig verjük őket mint a dobot,
Mindem honvédő lövés lövess hatót,

Potvognak mint a légy tél elején,
Halommal feküsznek a völgy ólén,
Legyen türellemmel édes szülém,
Szűrtre majd tán csak megmegyek én,
Ujborral öljük meg a lakimat,
Csókolom szülém, meg Julisomat.

II.

Válasz hazuról.

Én édes magzatom
Kedves Palim,
Kivánom Istentől
Hogy soraim
Épségben, baj nélkül
Tudljanak,
Óh, mert sok éjszakán
Sirattalak...
Julis is hasonlón
Egyre eped,
Nem véglyk látni mászt
Csak tégedet.
S most, hogy jött irásod,
Mást sem teszünk,
Egyre azt betöztük
Nem is eszünk...
Segítsen haza a
Jóságos Ég.

Órömré válik a
Késértéség
Ne várd a szüretet
Édes fiam,
Előbb is tarthatnak
Lakzít vigán.
Végzed a dolgotad:
Bátran, híven,
Légy vités katona
Én gyermekeim!
Boldogult apád is
Lenn Piakinél
Mindig ott járt közél
Bem kezínél, —
Ó vitte a zászlót
A hidra fel — —
De sokszor beszélte
Hős tetteit el.
Te is a honra add
Gondolatod,
Asztán öleld majd
Szép Julisod.
Irom-e levelet
Édes Anyád,
Légy hőse és fiam,
Mint volt apád.

Zombory Gyula.

IFJ. WAJDITS JÓZSEF

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZERKERESKEDÉSE

Dús raktár legújabb divatu levélpapirokban
és névjegyekben
Nyomatványok izléses kivitelben jutányos árban
gyorsan készíttetnek.

Tanintézetek részére szükséges cikkek
dús raktára.
Jegyzői és egyéb közigazgatási nyomtatványok
nagy raktára.

Az Érdekes Ujság előfizetési felhívása!

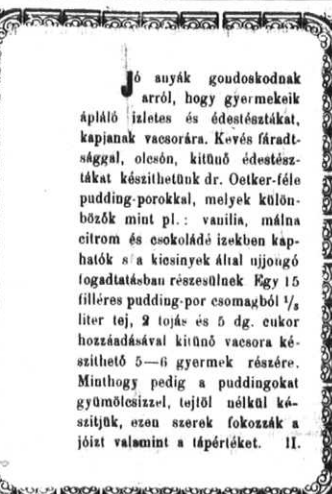
Nagy tartalmas és izléses kötet: „Az Érdekes Ujság” két évfolyamának között példánya jelzi „Az Érdekes Ujság” eddigi törekvéseit, eddigi sikereit. Néhány ezer oldalon csupa beváltott ígért, csupa izléses és művészi kép, csupa aktualitás és lelki szeszéle. Aki látja, már ismerősen üdvözi, mert „Az Érdekes Ujság” két estendő alatt fogalommal lett. Meglepetésül jött és úgy győzött, mint egy alkalmas megjelölés: az első órában már meghódította a közönséget. Azon a napon, melyen „Az Érdekes Ujság” először kopogtatott, bebecsültatást nyert a csapata a háboru kitört, egy hoztártartozik az élet szükségleteihez, mint a kenyér. Ünnepe, amikor friss esztim kerül a család asztalára. „Az Érdekes Ujság” azt a gyors népszerűsége nyilván annak köszönheti, hogy nemcsak a közönség jogos kíváncsiságát elégíti ki gazdag és aktuális képtartalmával, de színt fektet a képek művészi szépségére és izléses kiállítására is. A legszebb, a legérdekesebb és a legaktuálisabb hárterí képek mindenkor „Az Érdekes Ujság”-ban találhatók. „Az Érdekes Ujság” mélynyomdau borítékai pedig egyenesen szenzácói annak a hűnek, amelyen megjelennek. Hozzájárultak „Az Érdekes Ujság” gyors népszerűségéhez mellékletei is, melyeket állandóan fejlesztet. Amit „Az Érdekes Ujság” az asszonyok, a gyermekek, a sportok és a tudományos tuduivalók iránt érdeklődő közönség számára hetenkint nyújt, az igazán fölélegessé teszi a családok számára a külön ujságok járatását. „Az Érdekes Ujság” számol a család minden igényével és öröme az egész családnak, szülőknek és gyermekeknek egyaránt. Fokozott buzgósággal töltözteti magát. „Az Érdekes Ujság” és fokozott buzgósággal gazdagítja kedvencműveinek sorozatát: A lap technikai kiállítás tekintetében pedig először a „versenyt” a külföld legelőkelőbb képes lapjaival.

Ebben a tudatban bizalommal és szeretettel kéri az új főszerkesztőben is előfizetőnek és olvasónak további támogatását.

„Az Érdekes Ujság” előfizetési ára negyed évre 2 80 K, fél évre 5 80 K, egész évre 11 90 K.

Az Érdekes Ujság kiadóhivatala. V. Vilmos császár-ut. 78. alatt van.

A „MAGYAR LÁNYOK” szépirodalmi képes hetilap, fiatal lányok számára: — Szerkesztő Tutaszki Anna. Megjelenik minden vasárnap. Minden egyes száma gyönyörű művészi kivitelű képpel és a legérdekesebb tartalommal jelenik meg. Előfizetési ára: Egész évre 12 korona, féltreve 6 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut. 18. szám. Matatványzámos-kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. — E kiadóhivatalon szerkesztett képes hetilapot mindenkinél melegen ajánljuk.

Jó anyák gondoskodnak arról, hogy gyermekeik aprólékos izletes és édesítettákat, kapjanak vacsorára. Kevés fáradsággal, olcsón, kitűnő édesítettákat készíthetünk dr. Oetker-féle pudding-porokkal, melyek különbözök mint pl.: vanília, málna citrom és csokoládé ízekben kaphatók a kicsinyek által unjogó fogadtatásban részesülnek. Egy 15 filléres pudding-por csomagból 1/3 liter tej, 2 tojás és 5 dg. cukor hozzáadásával kitűnő vacsora készíthető 5—6 gyermek részére. Minthogy pedig a puddingokat gyümölcsizzal, tejjel nélkül készíthetjük, ezen szerék fokozzák a jóit valamint a tápértéket. II.

NYILTTÉR*)

Dr. Szegő Kálmán
szanatóriuma- és vizgyógyintézete
felnőttek- és gyermekek számára,
Abbáziában.

Erősítő és edző hízaló-kurák
egész éven át. Gyermekek 7 éven
felül kíséret nélkül felvétetnek.

*) Rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

SZEMESNEK

kell ma lenni, ha túl akarjuk szárnyalni versenytársainkat. Az élelmesség nem

ÁLL

egyéből, minthogy ne késünk egy pillanatra sem, hanem soron kívül vegyük igénybe

A

„Zalai Közlöny” hirdetési rovatát, mert ott határozottan eredményt ér és a magyar hirdető

VILÁG

hirdeteseit itt megtalálja. A hirdető rövid idő alatt meggyőződik az eredményről. — annak határozottan

VAKNAK

kell lenni, a ki nem látja a „Zalai Közlöny” rohamos fejlődését, ez pedig világosan jellemzi, hogy

AZ

ezen lapban megjelen minden hirdetésnek kellő haszna van. Szemesnek áll a világ, vaknak az

ALAMIZSNA!